

สาระสำคัญของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงิน

อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่ย่อมมีอยู่ในทุกสังคม แต่ลักษณะหรือรูปแบบของอาชญากรรมอาจแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับสภาพของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ในอดีตนั้นสังคมมีลักษณะเป็นสังคมชนบท ที่มีโครงสร้างเรียบง่าย สมาชิกในสังคมมีไม่มาก และต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทรัพยากรยังมีอย่างอุดมสมบูรณ์ ผู้คนดำรงชีพสอดคล้องกับธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่ดำรงชีพด้วยเกษตรกรรม หรือการเลี้ยงสัตว์ วิถีชีวิตที่เรียบง่ายและใกล้ชิดธรรมชาตินี้ ส่งผลให้คนมีจิตใจอ่อนโยน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีรวมทั้งศีลธรรมอันดี การละเมิดต่อกฎหมายในยุคนี้จึงมีน้อยหรือหากมีก็มักเป็นรูปแบบการกระทำผิดที่ไม่ซับซ้อน ความเสียหายเกิดขึ้นในวงจำกัด และเป็นการทำความผิดโดยลำพังในความผิดทั่ว ๆ ไป เช่น ลักทรัพย์ การประทุษร้ายต่อร่างกาย เป็นต้น ซึ่งเรียกว่า อาชญากรรมตามท้องถนน (Street Crime)

การฟอกเงินเป็นการดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิดใด ๆ เปลี่ยนเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้กลายเป็นรูปแบบที่นิยมอย่างแพร่หลายของอาชญากรในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อปกปิดและแสวงหาผลประโยชน์จากการทำความผิดของบรรดาอาชญากร นอกจากนี้ การฟอกเงินยังก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากเงินที่นำมาฟอกนั้นเป็นเงินนอกระบบอันไม่ได้เกิดจากผลผลิตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้เงินดังกล่าวยังถูกนำไปใช้ในการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมือง ตลอดจนนำไปใช้เพื่อการขยายเครือข่ายของการประกอบอาชญากรรมจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติที่มีอิทธิพลอย่างมาก ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม รวมถึงปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย¹

3.1.1 ลักษณะและความหมายของการฟอกเงิน

ในประเทศไทย ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของคำว่า " การฟอกเงิน " (money laundering) ที่น่าสนใจไว้ ดังนี้

ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ได้อธิบายในเรื่องนี้ว่า การฟอกเงิน (money laundering) คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมายหรือพิสูจนไม่ได้ว่าทุจริต การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่างๆ ทั้งนี้เพราะผู้กระทำความผิดไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบแหล่งที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการกระทำความผิดของตน นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนสภาพกลายเป็น " เงินสะอาด " ผู้กระทำความผิดก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมยาเสพติด และคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมดังกล่าวของตนได้อีกด้วย ²

พันตำรวจเอกสีหนาท ประยูรรัตน์ ได้อธิบายว่า การฟอกเงิน (money laundering) คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สิน เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และยังมีหมายรวมถึงการเปลี่ยนเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ³

¹ไชยยศ เหมะรัชตะ , มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม , 2540) , หน้า ข

²วีระพงษ์ บุญโญภาส , ความหมาย ลักษณะ และวิธีการของการฟอกเงิน , " รวมบทความและสารานุกรมเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : กอนิติการ สำนักงานปปส. , 2542) , หน้า 35

ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ อธิบายว่า ความหมายของการฟอกเงินนี้ มิได้จำกัดแต่เฉพาะการกระทำแก่เงิน ซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการดำเนินการใด ๆ แก่ทรัพย์สินต่าง ๆ อันได้มาจากการกระทำความผิดด้วยเช่นกัน ดังนั้นโดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงคำว่า การฟอกเงิน ย่อมเป็นที่เข้าใจว่ามีใช้จำกัดเฉพาะการฟอก " เงิน " เท่านั้น แต่รวมไปถึงการฟอก " ทรัพย์สิน " ด้วย โดยมักเรียกรวม ๆ ว่า " ฟอกเงิน " จึงอาจกล่าวได้ว่า การฟอกเงิน (money laundering) คือ การกระทำใด ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะทำให้เงิน หรือทรัพย์สินใด ๆ ซึ่งมีที่มาจากการกระทำความผิดใด ๆ เปลี่ยนสภาพให้เป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ด้วยเหตุนี้วัตถุประสงค์ของการเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินอันไม่ชอบด้วยกฎหมายให้เป็นเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีอยู่สามประการ ได้แก่

ประการแรก การปกปิดเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาอันไม่ชอบดังกล่าวนี้ไม่ให้บุคคลอื่นทราบว่าเป็นเงินได้ของผู้กระทำความผิด

ประการที่สอง หลบเลี่ยงการสืบสวนสอบสวนการกระทำผิดใด ๆ ของผู้ซึ่งเป็นเจ้าของเงินที่นำมาฟอก จากบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นการปกปิดแหล่งที่มาของเงินนั้น

ประการที่สาม การเพิ่มทุนผลประโยชน์ หรือผลกำไรจากการฟอกเงินดังกล่าวเพื่อใช้สนับสนุนในการกระทำความผิด หรือเพื่อขยายขอบเขตเครือข่ายของการกระทำความผิดต่อไป อันเป็นการสร้างฐานอำนาจทางอาชญากรรมให้แข็งแกร่งจนยากแก่การปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทำให้สามารถเพิ่มรายได้ให้มากยิ่งขึ้นจากการประกอบอาชญากรรมนั้น

วัตถุประสงค์ประการที่สาม ของการฟอกเงินนี้ เป็นผลกระทบที่สำคัญที่สุดต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะสร้างรายได้อันเป็นการเพิ่มอำนาจและความมั่นคงให้แก่องค์กรอาชญากรรม หรือช่วยให้อาชญากรรมสามารถหลบหนี

³ สีหนาท ประยูรรัตน์ , คำอธิบายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เอเชีย เพลส , 2542) , หน้า 61

หรือหลีกเลี่ยงการจับกุม โดยการนำเงินดังกล่าวมาใช้ในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ อันขัดต่อกฎหมาย เช่น การว่าจ้างมือสังหารให้กำจัดบุคคลใดที่มาขัดผลประโยชน์ หรือขัดขวางงานอาชญากรรม และการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักการเมือง เพื่อช่วยในการปกปิดการกระทำความผิดใด ๆ เป็นต้น⁴

จากนิยามต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมด กล่าวโดยสรุปได้ว่า " การฟอกเงิน " คือ การนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือได้มาโดยทุจริต มาผ่านกระบวนการต่าง ๆ ในเชิงธุรกิจ เพื่อให้กลับออกมาสู่ระบบในรูปแบบของเงินที่ได้มาโดยถูกต้องด้วยกฎหมาย หรือสุจริต เพื่อนำมาใช้ตามปกติต่อไป

สำหรับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นั้นมิได้กำหนดนิยามของคำว่า การฟอกเงินไว้โดยตรง หากแต่ระบุถึงการกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ในมาตรา 5 ดังต่อไปนี้

มาตรา 5 ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นว่า นอกจากการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น ๆ จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดมูลฐานฟอกเงินแล้ว การช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนการกระทำ

⁴ไชยยศ เหมะรัชตะ , มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม , 2540) , หน้า ข

ความผิด ขณะกระทำความผิด หรือหลังการกระทำความผิดเพื่อมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน ก็ให้ถือว่าเป็นความผิดฐานฟอกเงินเช่นเดียวกัน

3.1.2 แหล่งที่มาของการฟอกเงิน ⁵

แหล่งที่มาของการฟอกเงิน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แหล่งเงินที่ได้มาโดยทุจริตหรือมาจากการกระทำความผิดนั่นเอง ซึ่งเงินจำนวนนี้จะถูกนำไปผ่านกระบวนการฟอกเงินให้กลายเป็นเงินที่ดูเสมือนว่าเป็นเงินสะอาดต่อไป สามารถสรุปแหล่งที่มาของการฟอกเงินได้ 12 ประเภท ดังนี้

1. เงินจากการค้ายาเสพติด แหล่งเงินจากการค้ายาเสพติดเป็นแหล่งเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดแหล่งใหญ่ที่สุด ถือเป็นเงินที่สกปรกที่สุดและมีจำนวนมากที่สุด และเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นปัญหาที่ทั่วโลกกำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน

2. เงินจากการทุจริตในวงราชการ การทุจริตในวงราชการเป็นที่มาของผลประโยชน์ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งอาจจะมีผลประโยชน์ที่มีตัวตน และที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน จึงอาจมีเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่สุจริตไหลเวียนเข้ามามากมาย นอกจากนี้เงินสินบนบางอย่างก็เป็นเงินได้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน คนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการให้หรือการรับสินบน เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องในความรู้สึกของคนทั่วไป ถึงแม้ว่าการรับสินบนนั้น ๆ จะถูกต้องตามกฎหมายก็ตาม เช่น รายได้จากสินบนนำจับหรือสินน้ำใจที่ได้รับจากการทำอะไรให้แล้วมีค่าตอบแทน ดังนั้น จึงมีการนำเงินสินบนมาฟอกเงินเช่นเดียวกัน หากแต่ในส่วนใหญ่ การนำเงินสินบนมาฟอกนั้นจะเป็นสินบนประเภทที่รับมาเพื่อการกระทำการหรือดเว้นกระทำการใดๆ ในหน้าที่เสียเกือบทั้งหมด

3. เงินจากการทุจริตในภาคเอกชน การทุจริตในธุรกิจภาคเอกชนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีจะไม่ค่อยมีการกล่าวถึงนัก เช่น การสั่งซื้อสินค้าหรือการจ้างบริการในราคาที่สูงเกิน

⁵ไชยยศ เหมะรัชตะ , มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม , 2540) , หน้า ข

กว่าความเป็นจริง การยกยอกข้อโกงเงินหรือทรัพย์สินในกิจการธุรกิจของพนักงาน หรือผู้บริหาร กิจการนั้น ๆ ทำให้องค์กรธุรกิจนั้นต้องประสบกับภาวะขาดทุน แต่ในทางตรงกันข้ามกับสร้าง ความร่ำรวยให้กับผู้บริหาร การฟอกเงิน จึงทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาดูเหมือนว่าเป็นเงินหรือ ทรัพย์สิน ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย

4. เงินที่ได้จากการฉ้อโกงประชาชน บุคคลหรือนิติบุคคลบางรายมีวิธีหา เงินโดยไม่ชอบหลายวิธี เช่น การเล่นแชร์ลูกโซ่ในรูปแบบต่าง ๆ หรือวิธีการหลอกลวง ประชาชนให้มาร่วมลงทุนเพื่อหวังกำไรที่เป็นไปไม่ได้ หรือเก็งกำไรจากการเล่นหุ้นของสถาบัน การเงินทั้งในประเทศและต่างประเทศ หรือธุรกิจอื่นใดที่มีได้มีสภาพเป็นธุรกิจที่ดำเนินการกัน ตามปกติ หรือทำผลกำไรได้ตามปกติ หากแต่เป็นธุรกิจที่มุ่งจะหลอกลวงประชาชนให้หลงเชื่อ วิธีดำเนินการ และร่วมลงทุนในกิจการนั้นและผู้ประกอบการมิได้ให้ผลตอบแทนดังที่ได้บอกกล่าว ไว้ล่วงหน้า เงินที่ได้จากการกระทำเช่นนั้นจัดว่าเป็นเงินที่ได้มาจากการฉ้อโกงประชาชนทั้งสิ้น

5. เงินจากการเรียกค่าคุ้มครอง การเรียกค่าคุ้มครองโดยผิดกฎหมาย จากผู้ประกอบการ หรือประชาชน ทำให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นจำนวนมากจนทำให้มีผู้เลียนแบบ และนำไปใช้ข่มขู่คนทั่วไป ทำให้เกิดความหวาดระแวง และเป็นทีละทีจนขวัญประชาชน ซึ่ง ส่วนมากจะมีพฤติกรรมกระทำความผิดกฎหมายเข้าเกี่ยวข้องด้วยเสมอ ๆ เมื่อเป็นเงินได้จาก การกระทำที่ผิดกฎหมายจึงต้องนำเงินที่ได้มาผ่านกระบวนการฟอกเงินแล้วนำไปใช้เสมือนว่าเป็น เงินที่ได้มาโดยถูกต้องกฎหมาย

6. เงินจากวงการพนัน วงการพนันต่าง ๆ ทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูก กฎหมาย มีเงินเดินสะพัดมากมาย แหล่งนี้จึงเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดเม็ดเงินเป็นจำนวนมากที่ได้ จากวงการพนัน ซึ่งเป็นเงินที่ต้องนำไปฟอกเช่นเดียวกัน ในประเทศไทย การพนันจัดว่าเป็น ความผิดตามกฎหมาย เมื่อมีรายได้จากการพนันเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องนำไปฟอก เพื่อที่จะปิดบังไม่ให้ทราบได้ว่าเป็นรายได้จากการกระทำความผิดนั่นเอง

7. เงินจากกิจการธุรกิจ ในต่างประเทศธุรกิจใหญ่ ๆ ที่มีรายได้เป็น จำนวนมาก เช่น ธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เป็นธุรกิจที่ถูกกฎหมาย แต่ไป

ตั้งอยู่ในประเทศที่ไม่มีความมั่นคงทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ เช่น ประเทศแถบลาตินอเมริกา หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาในแอฟริกาบางประเทศ จึงมีการนำเงินที่ได้จากประเทศเหล่านี้ ไปไว้ยังแหล่งอื่นเพื่อปิดบังที่มาและจำนวนเงิน

นอกจากนี้ ธุรกิจบางประเทศก่อให้เกิดรายได้เป็นจำนวนมาก ๆ ในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น ธุรกิจสถานบริการ สถานบันเทิงธุรกิจ ธุรกิจนายหน้าค้าที่ดิน จำเป็นต้องนำเงินที่ได้มาจากการประกอบธุรกิจดังกล่าวมาฟอก เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษีสรรพากร เงินได้จากกิจการธุรกิจนำเข้า-ส่งออก ที่มีการลักลอบหนีภาษีศุลกากร เช่น มีการสำแดงเท็จ การแจ้งราคาสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออก ไม่ตรงตามความเป็นจริงเพื่อหลีกเลี่ยงไม่เสียอากร หรือเสียให้น้อยลง ก็จะต้องนำเงินดังกล่าวมาฟอกให้ถูกกฎหมาย เพื่อให้รอดพ้นจากการถูกตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. เงินจากการค้าทางเพศ สิ่งลามก อนาจาร เป็นเงินได้จากการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเพศ เช่น การประกอบกิจการสถานค้าประเวณี การลักลอบนำหญิงหรือชายไปให้บริการทางเพศ ในอดีตที่ผ่านมาการหลอกลวงหญิงไทยไปค้าบริการทางเพศในต่างประเทศ ได้สร้างรายได้ให้กับกลุ่มอาชญากรเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการค้าสิ่งลามกอนาจารภาพ หรือสื่อลามกอนาจาร ก็สร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการฟอกเงินที่ได้มาจากธุรกิจนี้

2. เงินส่วนตัวที่ต้องปกปิด เป็นเงินที่ต้องนำมาฟอกด้วยเหตุผลส่วนตัว เช่น เงินมรดก ซึ่งจะกันไว้เพื่อไม่ให้ญาติพี่น้องรับรู้ หรือเงินที่กันไว้เพื่อสร้างฐานอำนาจหรือผลประโยชน์ให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือคนกลุ่มใดโดยเฉพาะ

3. เงินจากการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเงินที่ได้มาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เงินที่ได้มาจากการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การทำเหมืองหิน เป็นต้น

4. เงินของรัฐ เงินที่รัฐหรือประเทศต่าง ๆ เป็นเจ้าของนำไปเก็บไว้เพื่อเอาไปทำการอื่นต่อไป โดยไม่ยอมให้ใครรู้ที่มาหรือที่ไปของจำนวนเงิน เช่น เงินราชการคืน เงินค่าสัมปทานต่าง ๆ เป็นต้น

5. อื่น ๆ เงินที่ได้มาจากแหล่งที่ถูกกฎหมาย หรือผิดกฎหมายอื่น นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งยังมีอีกมากมายหลายประการ

3.1.3 วิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการฟอกเงิน

การฟอกเงินหรือการแปรสภาพ " เงินสกปรก " ที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดให้ดูเสมือนว่าเป็น " เงินสะอาด " นี้ มีวิธีการอันหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการฟอกเงินโดยผ่านทางธนาคาร สถาบันการเงิน หรือตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันมาก รูปแบบและวิธีการฟอกเงินจะถูกปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ สภาพแวดล้อม และความรู้ ความสามารถ เทคนิคของผู้ประกอบการ ตลอดจนการใช้ตำแหน่งหน้าที่อันเป็นช่องทางในการ ดำเนินงาน ซึ่งทำให้การฟอกเงินนั้นมีความซับซ้อนขึ้นยากแก่การตรวจพบการฟอกเงินจึงมี รูปแบบและวิธีการหลากหลาย ดังจะได้อธิบายต่อไป

3.1.3.1 รูปแบบของการฟอกเงิน

รูปแบบของการฟอกเงิน อาจแบ่งออกได้ 5 ประการ ดังนี้

1. การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดออกไปใช้จ่าย ในต่างประเทศ วิธีการฟอกเงินด้วยลักษณะเช่นนี้เป็นที่นิยมกระทำในอดีตซึ่งยังไม่มี การวางระบบทางการเงินอย่างเข้มงวด ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบันแต่ละประเทศต่างได้มีหลักเกณฑ์ในการควบคุม และจำกัดการนำเงินตราออกนอกประเทศ จึงเป็นผลให้การนำเงินสดจำนวนมากออกนอกประเทศ ทำได้ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำธุรกรรมขององค์กรอาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับ ผลประโยชน์จำนวนมากมหาศาล เช่น การค้า ยาเสพติด เป็นต้น การฟอกเงินด้วยรูปแบบดังกล่าวนี้จึงทำได้ในจำนวนจำกัดและทำในประเทศ ที่ยังล้าหลังทางเศรษฐกิจเท่านั้น การฟอกเงินในรูปแบบนี้จึงไม่เป็นที่นิยมกระทำกันแล้ว

2. การส่งเงินสด หรือการโอนเงินออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดไปฝากไว้กับธนาคาร หรือสถาบันการเงินในประเทศเหล่านั้น เพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมาย ไหลเวียนอยู่ในระบบทางการเงินของประเทศดังกล่าว และโอนกลับมายังอาชญากร ซึ่งเงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดเหล่านั้น จะถูกแปรสภาพเป็นเงินที่สุจริตทันที วิธีการในลักษณะดังกล่าวนี้มักจะใช้กันมากในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคาร หรือสถาบันการเงินที่เข้มงวด

3. การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ

การฟอกเงินในลักษณะนี้เป็นวิธีการหลักที่นิยมใช้เป็นอย่างมากในประเทศที่ไม่ม่มีระบบการควบคุม หรือตรวจสอบการทำธุรกรรมเงินสดที่เข้มงวดต่อการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของธุรกิจหรือเจ้าของบัญชี รวมทั้งรายงานทางธุรกรรมที่มีมูลค่าค่อนข้างสูง การฝากหรือการถอนเงินกับสถาบันการเงินสามารถใช้นามแฝง หรือชื่อปลอมเพื่อไม่ให้สามารถสืบหาเจ้าของบัญชีได้ อันจะทำให้เงินหลังไหลเข้าสู่ประเทศได้มาก แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความสะดกในการที่อาชญากรจะใช้สถาบันการเงินเหล่านี้เพื่อการฟอกเงิน ซึ่งเป็นอีกรูปแบบของการฟอกเงินที่ต้องควบคุมสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงินเช่นกัน

4. การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้น

วิธีการในลักษณะนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากในเหล่าองค์กรอาชญากรรม เป็นการจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นมา โดยมีการประกอบกิจการที่ถูกกฎหมาย เพื่อใช้บังหน้าในการฟอกเงิน แต่ความจริงแล้วมีการนำเงินที่ได้จากการกระทำที่ผิดกฎหมายเข้าไปลงทุนในกิจการดังกล่าว แล้วนำผลกำไรหรือคิดค่าบริการกับบริษัท หรือกิจการดังกล่าวออกมาใช้ จึงทำให้ดูเหมือนว่าเป็นการได้เงินมาโดยสุจริต การฟอกเงินจึงเกิดขึ้นโดยผ่านทาง การดำเนินงานของบริษัท หรือกิจการนั้น ๆ อาทิ เช่น การซื้อกิจการในต่างประเทศแล้วให้กิจการตนเองในประเทศ สั่งซื้อสินค้าจากกิจการในต่างประเทศดังกล่าวโดยใช้ " ใบสั่งสินค้า " (INVOICE) เพื่อแสดงว่าได้มีการสั่งซื้อสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศ ทั้งที่ไม่ได้มีการส่งมอบสินค้า หรือมีการแจ้งมูลค่าของสินค้าที่สั่งซื้อในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง เพื่อให้เงินสกปรกนั้นถูกฟอกด้วยการโอนเงินกันระหว่างกิจการทั้งสองแห่ง

5. การดำเนินธุรกรรมหรือซื้อขายอื่น ๆ

นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีวิธีการฟอกเงินในลักษณะอื่น ๆ อีก เช่น

- การซื้อกิจการที่มีผลขาดทุน แต่เป็นกิจการที่มีรายรับเป็นเงินสด ทำให้ธุรกิจดังกล่าวค่อย ๆ ฟื้นตัวขึ้นมา โดยอาศัยดอกผลจากการประกอบธุรกิจดังกล่าว

- การนำเงินสดไปซื้อตราสารการเงินที่เปลี่ยนมือได้ ซึ่งอาจจะไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออกตราสาร

- การซื้ออสังหาริมทรัพย์ อาทิ เช่น การซื้อที่ดิน อาคาร เป็นต้น

- การซื้อทรัพย์สินที่มีค่า อาทิ เช่น การซื้ออัญมณี การซื้อศิลปวัตถุ การซื้อวัตถุโบราณ พระเครื่อง เป็นต้น

- การซื้อ - ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

- การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

- การลงทุนประกอบธุรกิจขนาดเล็กที่สามารถทำให้มูลค่าเพิ่มขึ้นมาได้ อาทิ เช่น ธุรกิจแกเลอรีขายภาพ ธุรกิจร้านอาหาร เป็นต้น

3.1.4 ลำดับของการฟอกเงิน⁶

การฟอกเงินเริ่มจากการนำเงินที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมโดยตรง ซึ่งอาชญากรยึดถือไปผ่านกระบวนการเพื่อปกปิดหรือซ่อนเร้นแหล่งที่มา และเพื่อความลับสนแก่การตรวจสอบภายหลัง หลังจากนั้นเงินเหล่านั้นก็จะกลับไปสู่ผู้กระทำความผิดอย่างเงินที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจจะแบ่งออกได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการยกย้าย (Placement)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการฟอกเงิน การฟอกเงินเป็นธุรกิจที่มีความเข้มข้นของเงินสดสูง (cash-intensive) มีลักษณะที่ต้องรับเงินสดจากการประกอบอาชญากรรมจำนวนมาก เช่น มาจากการขายยาเสพติดแก่บุคคลทั่วไป ซึ่งมักจะจ่ายกันเป็นเงินสดโดยธนบัตรหรือเงินสดย่อย เงินสดจะถูกนำไปสู่ระบบการเงินหรือระบบเศรษฐกิจชายปลึก หรือถูกลักลอบนำออกนอกประเทศ จุดมุ่งหมายของผู้ฟอกเงิน คือ การนำเงินสดไปจากสถานที่ที่ได้รับเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเปลี่ยนแปลงสภาพไปเป็นทรัพย์สินรูปแบบอื่น เช่น เช็คเดินทาง ธนาณัติ เป็นต้น ขั้นตอนนี้เป็นการยกย้ายเงินผิดกฎหมาย เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการปูพื้นฐานเพื่อให้การฟอกเงินประสบความสำเร็จในขั้นต่อ ๆ ไป

2. ขั้นตอนการปกปิด (Layering)

ในขั้นตอนนี้จะมีการพยายามในการปกปิดหรือซ่อนเร้นแหล่งที่มาหรือความเป็นเจ้าของของเงินที่ได้มาโดยการทำธุรกรรมให้ซับซ้อนขึ้นเป็นลำดับ ปกปิดร่องรอยหรือทำให้เป็น ธุรกรรมนิรนาม ทำให้การติดตามตรวจสอบยากลำบากหรือเป็นไปไม่ได้ จุดมุ่งหมายของการปกปิด คือ การสร้างภาพเพื่อแยกเงินที่ได้จากอาชญากรรมออกจากอาชญากรรม โดยจงใจสร้างธุรกรรมให้ดูซับซ้อนเพื่อหลบ

⁶ นิกร เกริกุล , การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทฤษฎี กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 1 , กรุงเทพมหานคร : Translators – at - Laws.com, 2543) , หน้า 8–

หลักการตรวจสอบ โดยการเคลื่อนย้ายเงินไปสู่บัญชีธนาคารต่างประเทศของผู้ถือหุ้นในบริษัท
 หนึ่งผ่านทางการโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Fund Transfer-EFT)

3. ขั้นตอนการนำกลับมาใช้ (Integration)

ขั้นตอนนี้คือ ขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ ซึ่งเงินจะถูกนำกลับมาใช้
 ในระบบการเงินและเศรษฐกิจที่ขอบด้วยกฎหมาย กลมกลืนกันไปกับทรัพย์สินอื่น ๆ ในระบบ
 การรวมเงินที่ถูกฟอกให้สะอาดเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ ถือเป็นความสำเร็จของนักฟอกเงิน ทำ
 ให้เงินดังกล่าว ปรากฏเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อถึงขั้นตอนนี้แล้ว ก็จะเป็นเรื่อง
 ยากที่สุดที่จะสามารถเห็นความแตกต่างระหว่างเงินที่ได้มาโดยถูกต้องตามกฎหมายกับเงิน
 สกปรกที่ได้มาโดยการประกอบอาชญากรรม

3.2 สาธารณประโยชน์ของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตาม กฎหมายไทย

ในอดีตรัฐบาลของประเทศไทยในทุก ๆ รัฐบาลต่างมีนโยบายในการป้องกันและ
 ปราบปรามยาเสพติด แต่มิได้มีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการดำเนินการกับการกระทำที่เป็นการ
 ฟอกเงิน ในปัจจุบันอาชญากรรมหลายประเภทได้นำวิธีการฟอกเงินมาใช้กับเงินหรือทรัพย์สินที่
 ได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและกลุ่มองค์กรของตน หลาย
 ประเทศมีความเห็นร่วมกันว่า การฟอกเงินเป็นปัญหาระดับโลก และควรมีการกำหนดให้การ
 ฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาในกฎหมายภายในของประเทศตน กอปรกับประเทศไทยมีความ
 ประสงค์ที่จะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์
 ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention) ประเทศไทยจึงมีนโยบายที่เด่นชัดใน
 การผลักดันกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอันเนื่องมาจากมาจากการค้า
 ยาเสพติด โดยที่กฎหมายดังกล่าวจะเป็นมาตรการเสริมจากราชบัญญัติมาตรการในการ
 ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ทำให้สามารถนำมาตรการทาง
 อาญาและมาตรการทางแพ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มา
 จัดการกับผู้กระทำความผิดและทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดได้ควบคู่กันไป อันเป็น
 การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมที่ให้อุปสรรคการฟอกเงินให้หมดไป

ในที่สุดรัฐบาลก็สามารถผลักดันกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินออกมาใช้จนสำเร็จ กล่าวคือ รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ขึ้น โดยได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้รวมทั้งสิ้น 7 มูลฐานความผิด คือ

1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไปเพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี
3. ความผิดเกี่ยวกับการขู่โก่งประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นขู่โก่งประชาชน
4. ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือขู่โก่ง หรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดย กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น
5. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

6. ความผิดเกี่ยวกับการกรรโชก หรือรีดเอาทรัพย์สินที่กระทำโดยอ้างอำนาจอัยยี่ หรือช่องโหว่ ตามประมวลกฎหมายอาญา

7. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2542 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542

และต่อมาเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2546 รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยมีการกำหนดมูล ฐานความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มขึ้นอีก 1 ฐานความผิด เป็น ความผิดมูลฐานที่ 8 คือ " ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา " มี ผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2546 เป็นต้นไป เหตุผลที่รัฐบาลได้กำหนดให้ความผิด เกี่ยวกับการก่อการร้ายขึ้นมา มีเหตุผลว่า " โดยที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา กำหนดความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย และเนื่องจากการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย เป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้การก่อการร้ายรุนแรงยิ่งขึ้น อันเป็นการกระทบต่อความมั่นคงของ ประเทศ ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ขอให้ทุกประเทศร่วมมือดำเนินการ ป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย รวมทั้งการสนับสนุนทางทรัพย์สินหรือ ทรัพย์สินอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์จะนำไปใช้ดำเนินการก่อการร้าย เพื่อแก้ไขปัญหาให้การก่อการร้าย ยุติลงด้วย สมควรกำหนดให้ความผิดฐานก่อการร้ายเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เพื่อนำมาตรวจการตามกฎหมายดังกล่าวมาใช้ ควบคู่กัน ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้เป็นไปอย่างได้ผล โดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่ มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศและความ ปลอดภัยของสาธารณะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้ "

และต่อมาเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2551 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 โดยมีการกำหนดมูลฐานความผิดตาม กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพิ่มขึ้นอีก 1 ฐานความผิด เป็นความผิดมูลฐานที่ 9 คือ " ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการ เป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาต และมีจำนวนผู้เข้าเล่นหรือเข้าพนันในการ

เล่นแต่ละครั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยคน หรือวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าเกินกว่าสิบล้านบาทขึ้นไป " มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2551 เป็นต้นไป เหตุผลที่รัฐบาลได้กำหนดให้ความผิดดังกล่าวขึ้นมา มีเหตุผลว่า " โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่สามารถนำมาบังคับใช้ในการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และจากการที่กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมุ่งเน้นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเฉพาะในแปดความผิดมูลฐาน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาไม่ช่วยให้การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมลดน้อยลงหรือหมดไปได้สมดังเจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากในปัจจุบันผู้กระทำความผิดอาชญากรรมอื่นนอกเหนือจากแปดความผิดมูลฐานดังกล่าวยังสามารถนำเงินและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดในแต่ละคราวมาใช้ในการสนับสนุนการกระทำความผิดอาชญากรรมในแปดความผิดมูลฐานได้อีก นอกจากนี้ยังมีขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายบางประการไม่อาจดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น เพื่อให้การตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมเป็นไปอย่างได้ผลตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างแท้จริง ในขณะที่กระบวนการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นต้องกำหนดให้การกระทำความผิดอาชญากรรมอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือต่อความมั่นคงแห่งรัฐหรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นความผิดมูลฐานจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ "

ปัจจุบันนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มีการบัญญัติให้ความผิดเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ตาม มาตรา 53 วรรคแรก (1) และ (2) เป็นความผิดมูลฐานที่ 10 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้ความผิดตามกฎหมาย เป็นความผิดมูลฐานที่ 11

3.3 มาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

สำหรับมาตรการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 มาตรการทางอาญา

3.3.1.1 การกำหนดความผิดอาญารฐานฟอกเงิน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติกำหนดฐานความผิดในการฟอกเงินไว้ ดังนี้

มาตรา 5 ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะ หรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

มาตรา 7 ความผิดในการสนับสนุนการกระทำความผิด หรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด หรือจัดหา หรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ หรือกระทำการใด ๆ เพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลบหนี หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ หรือเพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการกระทำความผิด ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการ นอกจากนี้ การพยายามกระทำความผิดฐานฟอกเงินยังต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น เช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จอีกด้วย

3.3.1.2 การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการสมคบกัน

ความผิดฐานสมคบกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถนำผู้เป็นตัวการ หรือนายทุน ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือครอบครองเพื่อจำหน่ายยาเสพติด มา ดำเนินคดีและลงโทษ เพราะในทางปฏิบัติ ผู้เป็นนายทุนจะไม่เกี่ยวข้องกับพยานหลักฐาน แต่ จะกระทำในชั้นสมคบ หรือวางแผนดำเนินการ จึงเป็นการยากที่บุคคลเหล่านี้จะถูกลงโทษตามกฎหมาย ความผิดฐานสมคบกันนี้เป็นมาตรการที่จะช่วยให้สืบสวนไปถึงผู้อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดได้

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความผิดสำหรับผู้สมคบกันกระทำความผิดฐานฟอกเงินไว้ ในมาตรา 9 ดังนี้

“ ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าได้มีการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน เพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ”

3.3.1.3 การกำหนดโทษพิเศษในบางกรณี

เนื่องจากความร้ายแรงของอาชญากรรมการฟอกเงินที่มีผลกระทบต่อสังคมและโดยทั่วไปมักมีความยุ่งยากซับซ้อนในการตรวจสอบ ติดตามร่องรอยของการกระทำความผิดและการดำเนินคดีเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอยู่แล้ว หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้บริหารสถาบันการเงินเป็นผู้กระทำความผิดเสียเอง ย่อมมีแนวโน้มที่จะส่งผลเสียหาย และความยากลำบากในการตรวจสอบจับกุมและดำเนินคดีจะมากขึ้นที่ผู้รวบรวมทั้งอาชญากรในคราบเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้บริหารของสถาบันการเงิน สามารถอาศัยโอกาสและอำนาจของรัฐ หรืออำนาจในการบริหารสถาบันการเงินนั้น ๆ กระทำความผิดฐานฟอกเงินได้ง่าย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดโทษในกรณีพิเศษบางกรณี ดังนี้

- ลงโทษหนักขึ้นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือในกรณียุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับความผิดในการฟอกเงิน
- กรณีลงโทษแก่นิติบุคคล ให้ลงโทษแก่ผู้บริหารนิติบุคคลด้วย เว้นแต่บุคคลนั้นจะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3.2 มาตรการทางแพ่ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดมาตรการในการดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเอาไว้ ดังต่อไปนี้

3.3.2.1 การตรวจสอบทรัพย์สิน

เพื่อให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐสามารถบ่งชี้ ติดตามร่องรอย และการประเมินค่าทรัพย์สินซึ่งตกอยู่ภายใต้การริบทรัพย์สินได้ เช่น การตรวจสอบจากข้อมูล และรายงานธุรกรรม หรือการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหะสถาน กล่าวคือ คณะกรรมการธุรกรรม หรือเลขาธิการ ปปง. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ปปง. มีอำนาจเข้าไปในเคหะสถาน สถานที่ หรือ ยานพาหนะใด ๆ ถ้ามีเหตุอันสงสัยว่าจะมีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการ กระทำความผิดมูลฐาน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด มูลฐานฟอกเงิน ทั้งนี้เพื่อตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐาน ทั้งนี้ โดยไม่ต้องมีหมายค้น แต่ต้องเป็นกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าถ้ารอ เอาหมายค้นเสียก่อน ทรัพย์สินพยานหลักฐานเหล่านั้นจะถูกยกย้าย ซุกซ่อน หรือทำให้เปลี่ยน สภาพไปจากเดิม กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องกฎหมายให้อำนาจพิเศษแก่คณะกรรมการธุรกรรมหรือ เลขาธิการ ปปง. หรือเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นบทบัญญัติพิเศษแตกต่างไปจาก ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติห้ามมิให้เจ้าพนักงานเข้าไปค้นในเคหะ สถานโดยไม่มีหมายค้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็ได้กำหนด ตัวบุคคลที่จะเข้าไปดำเนินการโดยเคร่งครัด โดยเฉพาะเลขาธิการสำนักงาน ปปง. เป็น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้ดูแลกำกับการอยู่แล้ว และดำเนินการภายใต้เงื่อนไขตามที่กล่าวมาแล้ว ข้างต้นด้วย อีกประการหนึ่งตามมาตรา 38 วรรคสอง ได้กำหนดว่ากรณีเข้าไปค้นในเคหะสถาน หรือสถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ นั้น ถ้าผู้ที่เข้าไปค้นในเคหะสถาน หรือสถานที่ หรือ ยานพาหนะ ไม่ใช่คณะกรรมการธุรกรรมหรือไม่ใช่เลขาธิการสำนักงาน ปปง. แต่เป็นพนักงาน เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการสำนักงาน ปปง. ให้ไปดำเนินการดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะต้องแสดงเอกสารหนังสือการรับมอบหมายดังกล่าวพร้อมบัตรประจำตัว ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ จะต้องแสดงหลักฐานดังกล่าวต่อผู้ครอบครองเคหะสถาน สถานที่ หรือ ยานพาหนะที่จะทำการตรวจค้นนั้นเสียก่อน

นอกจากนี้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ยัง ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเก็บรักษา และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้มาอีกด้วย กล่าวคือ บรรดาข้อมูลที่ได้มาจากการให้ถ้อยคำ คำชี้แจงเป็นหนังสือ บัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงาน ของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ให้เลขาธิการสำนักงาน ปปง. เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ ประโยชน์จากข้อมูลนั้น

3.3.2.2. การใช้วิธีการชั่วคราว

เนื่องจากผู้ประกอบการ จะพยายามหลีกเลี่ยงจากการคุกคามของมาตรการริบทรัพย์สินเสมอ เช่น ในกรณีของนักค้ายาเสพติด ก็จะมีการซ่อนเร้นเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด รวมทั้งเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการลักลอบค้ายาเสพติด ยิ่งหากรู้ว่ามี การตรวจสอบทรัพย์สินโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและอาจมีการริบทรัพย์สินของตนแล้ว บรรดาผู้ประกอบการจะหาทางซุกซ่อนหรือจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินที่ต้องสงสัยของตนทันที จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วคราวก่อนจะถึงขั้นตอนในการริบทรัพย์สิน ซึ่งต้องกระทำโดยเร็วที่สุดนับแต่ทราบเหตุอันควรต้องดำเนินการ เพื่อป้องกันการโอนหรือจำหน่ายโดยวิธีการใด ๆ อันจะเป็นผลเสียหายต่อการริบทรัพย์สินซึ่งสามารถริบได้ มาตรการชั่วคราวที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้แก่ การยับยั้งการทำธุรกรรมที่น่าสงสัย และการยึดหรืออายัดทรัพย์สินกรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้นทรัพย์สินใด ที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

3.3.2.3. การใช้วิธีการสืบสวนพิเศษ

เทคนิคการสืบสวนพิเศษมีความมุ่งหมายในการช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบผู้กระทำความผิดอาญา รวมทั้งในการติดตามเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบ เพื่อริบให้ตกเป็นของแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

หลักการสำหรับการใช้เทคนิคพิเศษนี้เป็นมาตรการอื่นนอกเหนือจากมาตรการทางกฎหมาย เพื่อใช้ในการบ่งชี้และติดตามทรัพย์สินซึ่งอาจริบได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ศาลหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สามารถเรียกตรวจสอบหรือยึดเอกสารการเงิน หรือข้อมูลลูกค้าและธุรกรรม จากสถาบันการเงินได้ เนื่องจากการฟอกเงินเกี่ยวข้องกับเส้นทางการไหลเวียนของเงินที่อาชญากรจงใจที่จะทำให้ยุ่งยากซับซ้อนขึ้น ทั้งเพื่อการหลบซ่อนอำพรางไม่ให้ผู้ใดรู้ถึงที่มาที่มิชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อติดตามคนทั่วไปให้เชื่อว่าเงินทองทรัพย์สินที่ตนได้มาเป็นเงินทองทรัพย์สินที่ได้มาโดยการประกอบอาชีพที่สุจริต รวมทั้งใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อให้สามารถทำธุรกรรมได้รวดเร็วและติดตามร่องรอยได้ยากยิ่งขึ้น การทำเช่นนี้ ทำให้งาน

ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในการติดตามสืบค้นถึงต้นตอหรือความเป็นมาของทรัพย์สินที่สงสัย จำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการนอกเหนือจากที่มีในคดีธรรมดา เช่น การติดตามดักฟังโทรศัพท์ การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อเข้าถึงข้อมูลบางอย่าง เป็นต้น

3.3.2.4. การนำเอาหลักการผลักภาระการพิสูจน์มาใช้

เนื่องจากการยากลำบากที่จะพิจารณาเบื้องต้นว่า ทรัพย์สินส่วนใด หรือจำนวนเท่าใดน่าจะเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตามมาตรา 51 วรรคสาม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดแนวทางซึ่งเป็นข้อสันนิษฐานว่า หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สิน เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือเคยเกี่ยวข้องกับ สัมพันธ์กับผู้กระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดมูลฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานว่า บรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริตแล้วแต่กรณี

เมื่อกฎหมายกำหนดข้อสันนิษฐานดังกล่าวแล้ว พนักงานอัยการซึ่งยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ก็จะต้องนำสืบให้เข้าข้อสันนิษฐานว่า ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด จากนั้นผู้ที่อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์แล้วแต่กรณี จะต้องพิสูจน์หรือแสดงข้อเท็จจริงหักล้างข้อสันนิษฐาน ซึ่งถ้าศาลเชื่อหรือฟังขึ้น ก็จะเป็นผลให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้น แต่ถ้าศาลไม่เชื่อข้อเท็จจริงที่แสดงต่อศาล ศาลก็จะสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

3.3.2.5. การใช้มาตรการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture)

ความผิดฐานฟอกเงินเป็นมาตรการที่จะโจมตีตัวบุคคลโดยเฉพาะ เพื่อให้รับโทษทางอาญา ส่วนการริบทรัพย์สินในทางแพ่งเป็นมาตรการที่จะโจมตีตัวทรัพย์สิน เพราะตามกฎหมายอาญา ทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดก็ดี ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดก็ดี ต้องริบตามกฎหมายอาญา แต่กระบวนการที่จะไปสู่การริบทรัพย์สิน ถ้าดำเนินไปตามกฎหมายอาญา ปกติจะมีขั้นตอนมาก ส่งผลให้ไม่สามารถที่จะทำให้มาตรการริบทรัพย์สินประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กฎหมายหลายประเทศได้

กำหนดหลักการดำเนินการริบทรัพย์สินในทางแพ่งไว้ โดยแทนที่จะต้องไปจับกุมฟ้องร้องตัวผู้ต้องหาจนถึงจะดำเนินการริบทรัพย์สินได้ ก็ไม่จำเป็นต้องรอให้จับกุมดำเนินคดีก่อน ก็สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินไปได้เลย โดยแยกดำเนินการริบทรัพย์สินทางแพ่งได้ทันที เมื่อปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ซึ่งเลขาธิการสำนักงาน ป.ปง. จะเป็นผู้ส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ พนักงานอัยการจะพิจารณาร้องขอต่อศาลแพ่งเพื่อไต่สวนว่าเป็นการฟอกเงินหรือไม่ ถ้าใช่ก็ให้ริบทรัพย์สินได้เลย โดยใช้กลไกทางแพ่งที่ไม่ต้องติดตามจับตัวผู้กระทำความผิดให้ได้เสียก่อน

3.4 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมาย

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้มีองค์กรและผู้ที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจแบ่งออกตามบทบาทได้เป็น 2 ด้าน คือ

องค์กรในระดับบริหาร มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย มาตรการ และวางแผนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือคณะกรรมการ ป.ปง.

องค์กรและผู้มีอำนาจหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินนโยบาย และมาตรการขององค์กรบริหาร เพื่อสามารถบังคับผลในการปฏิบัติ (law enforcement) ซึ่งได้แก่คณะกรรมการธุรกรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือสำนักงาน ป.ปง.

คณะกรรมการ ป.ปง. มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำกับดูแลวินิจฉัย และวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการ และประสานงาน คณะกรรมการธุรกรรม มีภารกิจในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบธุรกรรม หรือทรัพย์สิน ส่วนสำนักงาน ป.ปง. ซึ่งมีเลขาธิการ ป.ปง. เป็นหัวหน้าหน่วยงาน จะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ปง. และคณะกรรมการธุรกรรม โดยทำการรวบรวมพยานหลักฐานและร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักงานตำรวจแห่งชาติ , กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินต่อไป

3.4.1 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

คณะกรรมการนี้เป็นคณะกรรมการระดับนโยบายหรือบริหาร มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รวมทั้งพิจารณาเสนอแนวทางหรือมาตรการที่จำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหการฟอกเงินด้วย

คณะกรรมการ ปปง. ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคลังเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ องค์กรซึ่งโดยอำนาจหน้าที่มีประสิทธิภาพและความเหมาะสมในการเข้าร่วมแก้ไขปัญหการฟอกเงิน เป็นกรรมการ เช่น ปลัดกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทาง เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย เป็นต้น เข้าร่วมเป็นกรรมการ โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

มาตรา 24 ได้กำหนดเกี่ยวกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ ดังนี้

“ มาตรา 24 ให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินคณะหนึ่ง ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อธิบดีกรมการประกันภัย อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพสามิต อธิบดีกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากบุคคล ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในทาง เศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือสาขาใดสาขาหนึ่ง ที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับเป็นกรรมการ และเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการให้คณะกรรมการ แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ในกรณีประธานกรรมการหรือกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งมีความจำเป็น ไม่อาจมาประชุมกรรมการครั้งใด จะมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองที่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการประชุมแทนเฉพาะครั้งนั้นก็ได้ "

คณะกรรมการ ปปง. มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 25 ดังนี้

" มาตรา 25 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เสนอมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี
- (2) พิจารณาให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และ ประกาศ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งคืนทรัพย์สินตามมาตรา 49 และมาตรา 51/1 การเก็บรักษา การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการ ประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามมาตรา 57 และวางระเบียบเกี่ยวกับกองทุนตาม มาตรา 59/1 มาตรา 59/4 มาตรา 59/5 และมาตรา 59/6
- (4) ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน และวางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็น พยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (5) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น หรือ ระเบียบอื่นใดในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

3.4.2 คณะกรรมการธุรกรรม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ได้กำหนด เกี่ยวกับการคณะกรรมการธุรกรรมไว้ในมาตรา 32 ดังนี้

" มาตรา 32 ให้มีคณะกรรมการธุรกรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วย กรรมการ ธุรกรรมจำนวนห้าคนซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และ คณะกรรมการอัยการคณะละหนึ่งคนในกรณีที่คณะกรรมการผู้มีสิทธิเสนอชื่อคณะใดไม่สามารถ

เสนอชื่อบุคคลใดในส่วนของตนเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการธุรกรรมได้ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งจากสำนักงานให้เสนอชื่อให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลอื่นที่เหมาะสมเป็นกรรมการ ธุรกรรมแทนการเสนอชื่อจากคณะกรรมการคณะนั้น และให้กรรมการธุรกรรมที่คณะกรรมการ แต่งตั้งคัดเลือกกันเอง เป็นประธานกรรมการธุรกรรมคนหนึ่ง โดยให้เลขาธิการเป็นกรรมการและ เลขานุการ

คณะกรรมการธุรกรรมต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในทางเศรษฐศาสตร์ การเงิน การคลัง กฎหมาย หรือทางใดทางหนึ่งที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (2) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับสิบหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือเป็นหรือ เคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในตำแหน่งรองหรือเทียบเท่ารองหัวหน้า หน่วยงานรัฐวิสาหกิจหรือรองหรือเทียบเท่ารองหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นขึ้นไป หรือเป็นหรือ เคยเป็นผู้สอนวิชาในสาขาดังกล่าวและดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งตั้งแต่รอง ศาสตราจารย์ขึ้นไป
- (3) ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง หรือกรรมการหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (4) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการการเมือง หรือกรรมการในรัฐวิสาหกิจ
- (5) ไม่เป็นกรรมการในหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ
- (6) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะ คล้ายกันหรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือสถาบันการเงิน หรือประกอบ อาชีพ หรือวิชาชีพอย่างอื่น หรือประกอบภารใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

กรรมการธุรกรรมซึ่งคณะกรรมการการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งมีวาระการดำรง ตำแหน่งคราวละสามปี กรรมการธุรกรรมที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่ เกินสองคราวติดต่อกัน และให้นำมาตรา 27 และมาตรา 28 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 27 (3) ให้กรรมการธุรกรรมซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งพ้นจาก ตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการให้ออก "

คณะกรรมการธุรกรรมนี้เป็นคณะกรรมการในระดับปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบ ธุรกรรมที่ได้รับรายงานและยับยั้งการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน การแต่งตั้งผู้ปฏิบัติซึ่งมี

อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับธุรกรรมในลักษณะของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้มีความรู้ ความสามารถและมีตำแหน่งหน้าที่การเงินที่น่าเชื่อถือ ก็เพื่อมิให้อำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับธุรกรรม ต้องตกอยู่กับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนิน ธุรกิจทางการเงินที่ต้องการความวางใจได้ในการใช้อำนาจหน้าที่ด้วย ทั้งนี้ เพื่อมิให้เป็นผลเสีย ภัยต่อการประกอบธุรกิจ

คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 34 ดังนี้

“ มาตรา 34 ให้คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (2) สั่งยับยั้งการทำธุรกรรมตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36
- (3) ดำเนินการตามมาตรา 48
- (4) เสนอรายงานผลการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (5) กำกับดูแลความเป็นอิสระและเป็นกลางของสำนักงานและเลขาธิการ
- (6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจหน้าที่สำคัญ คือ การตรวจสอบธุรกรรมที่ได้รับ รายงานและการยับยั้งการทำธุรกรรม โดยเฉพาะอำนาจในการยับยั้งการทำธุรกรรมมี ลักษณะ คือ ยับยั้งในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรือ อาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ตามมาตรา 35 ซึ่ง คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจยับยั้งได้ไม่เกินสามวันทำการ และยับยั้งในกรณีที่มี พยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าธุรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดมูล ฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งคณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจยับยั้งได้ไม่เกินสิบวันทำการ ตามมาตรา 36

มาตรา 35 และมาตรา 36 ได้กำหนดเกี่ยวกับการยับยั้งการทำธุรกรรม ไว้ดังนี้

“ มาตรา 35 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยและมีพยานหลักฐานอันสมควรว่า รุกรกรรมใดเกี่ยวข้องกับหรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน ให้คณะกรรมการการุกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำรุกรกรรมนั้นไว้ก่อนได้ภายในเวลาที่กำหนด แต่ไม่เกินสามวันทำการ

ในกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เลขาธิการจะสั่งยับยั้งการทำรุกรกรรมตามวรรคหนึ่งไปก่อนก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการุกรรม ”

สำหรับกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน มาตรา 35 วรรคสอง ให้เลขาธิการ ปปง. มีอำนาจยับยั้งการทำรุกรกรรมไปก่อนได้ไม่เกินสามวัน ทั้งนี้เพราะกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วนดังกล่าว การจัดประชุมคณะกรรมการการุกรรมอาจไม่ทันเหตุการณ์ อย่างไรก็ตาม เมื่อเลขาธิการได้สั่งยับยั้งไปแล้ว จะต้องรายงานให้คณะกรรมการการุกรรมทราบ เนื่องจากการสั่งยับยั้งการทำรุกรกรรม เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ และถ้าได้กระทำโดยปราศจากความรอบคอบและเหตุผลอันสมควร ย่อมจะเกิดความเสียหายแก่ผู้บริสุทธิ์ได้

“ มาตรา 36 ในกรณีที่มีพยานหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่ารุกรกรรมใดเกี่ยวข้องกับ หรืออาจเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมูลฐาน หรือความผิดฐานฟอกเงินให้คณะกรรมการการุกรรมมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือยับยั้งการทำรุกรกรรมนั้นไว้ชั่วคราวภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่เกินสิบวันทำการ ”

อำนาจของคณะกรรมการการุกรรมตามมาตรา 48 นั้น จะใช้ในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำรุกรกรรมโดยทั่วไป ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำรุกรกรรมของสถาบันการเงิน สำนักงานที่ดิน หรือผู้ประกอบการอาชีพเกี่ยวกับการดำเนินการหรือให้คำแนะนำในการทำรุกรกรรมที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือเคลื่อนย้ายเงินทุนแต่เพียงเท่านั้น คณะกรรมการอาจใช้อำนาจในการตรวจสอบรายงานและข้อมูลทางรุกรกรรมที่อาจได้มาโดยทางอื่นได้ด้วย หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้าย ปกปิด หรือซ่อนเร้น ทรัพย์สินใดที่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการการุกรรมมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกฎหมายได้กำหนดให้การตรวจสอบรายงานและรุกรกรรมดังกล่าวข้างต้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

3.4.3 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีองค์กรหลักซึ่งรับผิดชอบ คือ คณะกรรมการ ปปง. ซึ่งเป็นองค์กรกำหนดนโยบายและกำกับดูแล และสำนักงาน ปปง. เป็น องค์กรปฏิบัติ เพื่อดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของคณะกรรมการ รวมทั้งปฏิบัติงานอื่นซึ่งเป็นภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

มาตรา 40 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ไว้ดังนี้

- (1) ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ คณะกรรมการธุรกรรมและ ปฏิบัติงานธุรการอื่น
- (2) รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด 2 และแจ้งตอบการรับรายงาน รวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น
- (3) รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมเพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น
- (4) เก็บ รวบรวม ติดตาม ตรวจสอบ ศึกษา ประมวลผล และวิเคราะห์ รายงานและข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรม
- (5) เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตาม พระราชบัญญัตินี้
- (6) จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และ ฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือช่วยเหลือหรือ สนับสนุนทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนให้มีการจัดโครงการดังกล่าว
- (7) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น

เนื่องจากเลขาธิการ ปปง. เป็นตำแหน่งที่มีภารกิจและความรับผิดชอบสูง ใน การบริหารงาน ซึ่งประกอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม และปราศจากอคติ มิฉะนั้นจะ เป็นผลเสียหายต่อสิทธิเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ และต่อระบบธุรกิจการเงิน รวมทั้งเศรษฐกิจของชาติ ได้ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการพิจารณากลับกรรองและแต่งตั้ง โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำ ของคณะรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญ และการไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานหรือกิจการอื่นใด ซึ่งจะมีผลกระทบต่อกรปฏิบัติหน้าที่ได้

ในการดำรงตำแหน่ง พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้เลขาธิการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียวเท่านั้น ซึ่งต่างจากตำแหน่งราชการทั่วไปในระดับเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการเสริมสร้างอิทธิพลและบารมีในตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งจะเป็นผลเสียหายต่องาน ซึ่งต้องดำรงรักษาความซื่อสัตย์สุจริต และความเที่ยงธรรมไว้เป็นอย่างสูง

ส่วนการพ้นจากตำแหน่งนั้น นอกจากเลขาธิการจะพ้นจากตำแหน่งในกรณีตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติแล้ว อาจพ้นจากตำแหน่งโดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามลำดับ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีลักษณะเช่นเดียวกับการแต่งตั้ง

3.5 ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงินของต่างประเทศ

3.5.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศอเมริกานั้นจัดว่าเป็นประเทศที่ริเริ่มคิดค้นแนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินอันเป็นต้นแบบให้กับประเทศอื่น ๆ ได้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการออกกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน มีดังนี้ คือ

Federal Crimes and Criminal Procedure

เป็นกฎหมายเบื้องต้นในกระบวนการดำเนินคดีทางอาญาของสหรัฐอเมริกา มีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การกระทำหรือพยายามกระทำ

- สนับสนุน ช่วยเหลือในการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน
- ปกปิด ซ่อนเร้นในการกระทำความผิด
- หลีกเลี้ยงรายงานการโอนเงิน

มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องแต่จำนวนไหนจะมากกว่า หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. กระทำหรือพยายามนำเข้าหรือนำออกไปซึ่งตราสาร หรือเอกสารทางการเงิน (Monetary Instrument) เช่น เหรียญ หรือเงินตราของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือของประเทศอื่น เช็คเดินทาง เช็คส่วนตัว เช็คธนาคาร ตั๋วเงิน เป็นต้น

มีโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญ หรือสองเท่าของมูลค่านั้น สุดแต่จำนวนไหนจะสูงกว่ากัน หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ทั้งข้อ 1 และข้อ 2 ต้องรับผิดทางแพ่งไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น หรือไม่เกิน 10,000 เหรียญ

จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน รวมถึงการนำเข้าและนำออกเงินหรือตั๋วเงินฯ โดยเฉพาะซึ่งยังไม่ใช่เป็นข้อบ่งชี้ของความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน

Bank Secrecy act 1970 (BSA)

ในช่วงระหว่างปี 1960 - 1970 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสนใจต่อการใช้บัญชีลับของธนาคารที่อาชญากรใช้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย จึงได้ออกกฎหมายฉบับนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณเงิน และความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าและออกนอกประเทศ หรือที่ฝากไว้ในธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบและสืบสวนผู้กระทำผิดกฎหมายอาญา กฎหมายภาษีอากร และกฎหมายอื่นๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมีบางประเทศได้ออกกฎหมายคุ้มครองความลับของธนาคาร โดยถือว่าข้อมูลของธนาคารเป็นความลับ ธนาคารไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลในบัญชีของลูกค้าได้ การเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นความผิดอาญา เจ้าหน้าที่ของรัฐสหรัฐอเมริกาจึงไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวน พฤติการณ์ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายโดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงภาษีและการค้ายาเสพติด ซึ่งมีการนำเงินที่ได้มาโดยมิชอบไปฝากในบัญชีลับของธนาคารต่างประเทศ รัฐบาลสหรัฐได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ภายในประเทศเองโดยการเสนอร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ

วันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1969 และเข้าสู่การพิจารณาของสภาองเกรส เมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1970 และได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม ค.ศ. 1970

กฎหมาย Bank Secrecy Act ได้กำหนดมาตรการการติดตามการฝากเงิน ผ่านทางสถาบันการเงิน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรู้จักลูกค้าที่มาติดต่อทำธุรกรรมกัน หรือผ่านสถาบันการเงินโดยลูกค้าต้องแสดงตนและที่อยู่จริง ไม่อนุญาตให้มีการเปิดบัญชีโดยมีการใช้ชื่อปลอม หรือใช้นามแฝง

2. กำหนดให้สถาบันการเงินจัดทำ และเก็บรักษาบันทึกข้อมูลทางการเงินไว้เป็นเวลา 5 ปี ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเป็นไป ตามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้กำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5318 (3))

3. กำหนดให้ธนาคารหรือสถาบันการเงิน รวมทั้งบุคคลธรรมดา รายงานข้อมูลทาง

การเงินประเภทต่าง ๆ ต่อหน่วยงานของรัฐ ได้แก่

3.1 กำหนดให้สถาบันการเงินภายในประเทศรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงิน การรับเงิน การโอนเงิน (หรือตราสารทางการเงินอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง) ซึ่งมีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด คือ เกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไป (31 U.S.C. มาตรา 5318 (a))

3.2 กำหนดให้บุคคลใด หรือตัวแทนหรือผู้รับฝากเงินรายงานการนำเงินหรือตราสารทางการเงิน ซึ่งมีจำนวนเกินกว่า 10,000 เหรียญสหรัฐขึ้นไปเข้ามาหรือออกนอกสหรัฐ (31 U.S.C. มาตรา 5316)

3.3 กำหนดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎหมายสหรัฐอเมริกา รายงานธุรกรรมหรือความสัมพันธ์ที่มีต่อสถาบันการเงินในต่างประเทศ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนด (31 U.S.C. มาตรา 5314 (a))

3.4 กำหนดให้มีการกระจายข้อมูลทางการเงิน โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง มีอำนาจในการกระจายข้อมูลรายงานประเภทต่าง ๆ ให้กับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อใช้ในการสืบสวนดำเนินคดีอาญาและคดีภาษีอากร ข้อมูลที่ได้รับนี้จะต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และเปิดเผยให้กับบุคคลที่นำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการเกี่ยวกับการสืบสวนดำเนินคดี (31 U.S.C. มาตรา 5319)

3.5 กำหนดให้ธนาคาร หรือสถาบันการเงินจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดให้ลูกค้าแสดงตน การจัดบันทึกการรายงานข้อมูลทางการเงิน รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ

3.6 มีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา

ความรับผิดทางแพ่ง

กรณีสถาบันการเงินภายใน รวมทั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้างของสถาบันการเงินจงใจฝ่าฝืนกฎหมาย หรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย (ยกเว้นกรณีฝ่าฝืน 31 U.S.C. มาตรา 5314 , มาตรา 5315) จะถูกปรับมากกว่าจำนวนเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรม (ไม่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐ) หรือปรับ 25,000 เหรียญสหรัฐ (31 U.S.C. มาตรา 5312 (a))

ความรับผิดทางอาญา

ผู้ใดเจตนาฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบที่ออกภายใต้กฎหมาย (ยกเว้นกรณี 31 U.S.C. มาตรา 5315) จะถูกปรับไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (31 U.S.C. มาตรา 5322 (a))

ในกรณีที่จำเลยกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ (ยกเว้นกรณี 31 U.S.C. มาตรา 5315) พร้อมกับกระทำความผิดกฎหมายอื่น ๆ ของสหรัฐอเมริกาด้วย หรือเป็นประเภทหนึ่งของการกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกรรมที่มีจำนวนเกินกว่า 100,000 เหรียญสหรัฐ ภายในระยะเวลา 12 เดือน ผู้กระทำความผิดจะถูกปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ (31 U.S.C. มาตรา 5322 (b))

จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าจัดเป็นความผิดมูลฐานเกี่ยวกับความลับของทางธนาคารโดยเฉพาะซึ่งมีที่มาจากกรณีที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารต่างประเทศในการสืบสวนพฤติกรรมของผู้ฝ่าฝืนกฎหมายของชาวอเมริกันที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ซึ่งการที่หมวด 2 ระบุว่า ธนาคารและสถาบันการเงินอื่น ๆ จะต้องเก็บข้อมูลทางการเงินบางประเภทเป็นระยะเวลา 5 ปี โดยการเก็บข้อมูลเหล่านั้น ทางรัฐสภาเชื่อว่าจะได้รับประโยชน์ต่อการสืบสวนการดำเนินคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมภาษี และกฎระเบียบต่าง ๆ โดยสมมติฐานนี้อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่รัฐสภาพบว่า " การต่อสู้อาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยมาตรการที่เหมาะสมและถูกต้องในการเก็บข้อมูลของสถาบันการเงิน " และการที่รัฐตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองตรวจสอบการฝากเงินยัง

สถาบันการเงิน พร้อมทั้งกำหนดบทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา และเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในการสกัดกั้นและสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องความลับของทางธนาคารดังกล่าว

Money Laundering Control Act 1986 (MLCA)

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1986 ประธานาธิบดี Reagan ได้ประกาศใช้กฎหมาย Anti-Drug Act of 1986 ส่วน H ของตอน 1 ของกฎหมายดังกล่าว เป็นที่รู้จักกันในนามว่า " กฎหมายควบคุมการฟอกเงิน " (Money Laundering Control Act 1986 หรือ MLCA) ซึ่งประกาศใช้ฐานความผิดใหม่เพื่อต่อต้านอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ โดยสภาองเกรส (Congress) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้เป็นกฎหมายกำหนดความผิดมูลฐาน เพื่อควบคุมการฟอกเงิน ซึ่งได้กำหนดห้ามการเกี่ยวข้องในการฟอกเงินในลักษณะกว้าง ๆ ของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือรู้ว่าการโอนเงินนั้น หรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงิน นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังเน้นเจตนาในใจของผู้กระทำความผิด ดังนั้น ขอบเขตของกฎหมายฉบับนี้จึงใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไปและสถาบันการเงินสำหรับการโอนรายได้อันมีขอบด้วยกฎหมาย มีดังต่อไปนี้

1. ความผิดมูลฐานที่กำหนดใน 18 U.S.C. มาตรา 1961 (1) (RICO) ยกเว้นบทที่ 31 เรื่องการไม่รายงานการโอนเงินไปต่างประเทศ ได้แก่

- ความผิดเกี่ยวกับสินบน
- ความผิดเกี่ยวกับการลักขโมยการขนส่งระหว่างมลรัฐ
- ความผิดเกี่ยวกับการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก
- ความผิดเกี่ยวกับการลักยานพาหนะ
- ความผิดเกี่ยวกับการนำเข้ายาเสพติด รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการ

ประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ความผิดลักษณะเฉพาะที่กำหนดใน 18 U.S.C. มาตรา 1956 (1996)

- ความผิดเกี่ยวกับการแสดงข้อความเท็จ
- ความผิดเกี่ยวกับการลบลอบขนสินค้าหนีภาษี

- ความผิดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากเขตศุลกากร
- ความผิดเกี่ยวกับการละเมิดทางอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์
- ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบขนสินค้าเถื่อนทางอากาศ
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งอุปกรณ์การใช้จ่าย
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายควบคุมการส่งออกอาวุธ
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายการจัดการส่งออก
- ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจในภาวะฉุกเฉิน

ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

- ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการค้ากับชนชาติศัตรู

3. การฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ได้ระบุไว้เฉพาะเจาะจงเป็นประการอื่น

ความผิดบางประเภทที่ไม่ได้ระบุและถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐาน ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ " การนำเข้าที่ฝ่าฝืนกฎหมาย " ภายใต้ 18 U.S.C. มาตรา 545 (1996) เช่น การบริการหรือการจำหน่ายสินค้า ปลอมแปลง กฎหมายห้ามการนำเข้าสัตว์ การขนส่งระหว่างมลรัฐซึ่งทรัพย์สินที่ถูกลักมา

4. นอกจากนี้ กฎหมายฉบับนี้ยังได้กำหนดคำจำกัดความของ " การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมาย " ในมาตรา 1956 (c)(7) ดังนี้ คือ

Specified Unlawful Activity (การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้)

คำนิยาม Specified Unlawful Activity ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 1956 (c)(7)

(A) การกระทำใดหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความผิดตามข้อหาที่กำหนดไว้ในมาตรา 1961 (1) ของตอนนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นกำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติเงินตราและการรายงานการโอนเงินต่างประเทศ

(B) ใบบังคับแก่การโอนเงินที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือบางส่วนภายในประเทศสหรัฐอเมริกา ความผิดต่อรัฐต่างประเทศซึ่งเกี่ยวกับเรื่องการผลิต และการนำเข้าสินค้า การขาย จำหน่ายสารเสพติดตามพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด

(C) การกระทำใดๆ หรือการกระทำซึ่งก่อให้เกิดการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง ดังคำนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมสารเสพติด มาตรา 408 หรือ

(D) การกระทำความผิดข้อหาต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 152 (เนื่องเกี่ยวกับการซ่อนเร้นทรัพย์สิน การอ้างสิทธิเรียกร้องและสาบานตัวที่เป็นเท็จ การให้สินบน) มาตรา 215 (เกี่ยวเนื่องกับการให้ค่าคอมมิชชั่นหรือของขวัญในการขอกู้ยืม) มาตรา 500 ถึง 503 (เกี่ยวเนื่องกับความผิดฐานปลอมแปลง) มาตรา 511 (เกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงของรัฐและความมั่นคงส่วนบุคคล) มาตรา 543 (เกี่ยวเนื่องกับการนำสินค้าหนีภาษีเข้าไปในสหรัฐฯ) มาตรา 641 (เกี่ยวเนื่องกับการเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ ทรัพย์สินหรือหลักฐานการรายงาน) มาตรา 656 (เกี่ยวเนื่องกับการลักทรัพย์ ยักยอก การกระทำที่ผิดวัตถุประสงค์ โดยพนักงานธนาคารหรือลูกจ้าง) มาตรา 666 (เกี่ยวเนื่องกับการลักหรือให้สินบนในการเสนอโปรแกรมเพื่อรับเงินอุดหนุนจากมลรัฐ) มาตรา 793 , 794 หรือ 798 (เกี่ยวเนื่องกับการจากรกรรม) มาตรา 875 (เกี่ยวเนื่องกับการคมนาคมภายในรัฐ) มาตรา 1201 (เกี่ยวเนื่องกับการลักพาตัว) มาตรา 1203 (เกี่ยวเนื่องกับการจับตัวประกัน) มาตรา 1344 (เกี่ยวเนื่องกับการฉ้อโกงธนาคาร) หรือ มาตรา 2113 หรือ มาตรา 2114 (เกี่ยวเนื่องกับธนาคารและการปล้นทรัพย์หรือลักทรัพย์ในการให้บริการสาธารณะ) ของตอนนี้ มาตรา 38 ของพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกซึ่งอาวุธ (22 U.S.C. มาตรา 2778) มาตรา 2 (เกี่ยวเนื่องกับการลงโทษทางอาญา) ตามพระราชบัญญัติการบริหารการส่งออก ค.ศ. 1979 (50 U.S.C. App.2401) มาตรา 203 (เกี่ยวเนื่องกับมาตรการบังคับทางอาญา) ตามพระราชบัญญัติอำนาจในภาวะฉุกเฉินทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ) หรือมาตรา 3 (เกี่ยวด้วยการกระทำผิดในทางอาญา) ตามพระราชบัญญัติการค้ากับชาติที่เป็นศัตรู (50 U.S.C. App.3)

จากคำนิยามของ " การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้ " (Specified Unlawful Activity) จึงเห็นได้ว่ามาตรา 1956 มีความเชื่อมโยงกับมาตรา 1961 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ป้องกันการกระทำมิชอบโดยมิได้กำหนดการกระทำความผิดเป็นฐานความผิดแต่เพียงฐานใดฐานหนึ่ง แต่นำเอาความผิดหลาย ๆ ฐานมารวมเข้าเป็น " แบบแผนของการประกอบการมิชอบ " เพื่อที่จะได้ตัวผู้บงการในการกระทำความผิดแต่ละฐานที่แท้จริงมาลงโทษ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นผล และจากการศึกษารวบรวมพบว่าการผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ประมาณ 130 ความผิดมูลฐาน โดยการพิจารณาฐานความผิดจากความผิด

ที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญ คือ ความผิดทางเศรษฐกิจและผลร้ายของความผิดดังกล่าว จะมีส่วนทำลายสังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนมนุษยชาติ

อย่างไรก็ตาม Money Laundering Control Act 1986 นี้ แม้จะได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้เป็นจำนวนมากและได้กำหนดลักษณะของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่สนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าการโอนเงินนั้นได้กระทำไปโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มาหรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมเงินหรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงินก็ตาม แต่กฎหมายฉบับนี้ยังได้เน้นเรื่องเจตนาในใจของผู้กระทำความผิดดังที่ได้กล่าวแล้วแต่ต้น ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ซึ่งเกิดจากการอพยพของชาวอังกฤษ ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 และหลังจากได้อพยพเข้ามาก็ได้นำวัฒนธรรมและกฎหมายของอังกฤษเข้ามาด้วยและนำมาใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายคอมมอนลอว์ ดังนั้น มลรัฐต่าง ๆ โดยส่วนมากได้เริ่มโดยมีกฎหมายระบบคอมมอนลอว์มาเป็นพื้นฐานในการใช้บังคับ

เพราะฉะนั้น การกระทำที่จะเป็นเหตุให้บุคคลต้องรับผิดชอบและรับโทษจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของความผิดตามระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ด้วย โดยจะต้องประกอบด้วยการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายหรือการกระทำที่แสดงออกภายนอกนั้นผิดกฎหมาย (actus reus) และจะต้องมีส่วนของจิตใจที่ถูกตำหนิได้ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบภายในอันเป็นองค์ประกอบทางจิตใจ คือ mens rea นั้นเอง

ตัวอย่างเช่น ตามมาตรา 1956 (a) (1) ห้ามการเป็นธุระในการโอนเงินซึ่งเกี่ยวกับรายได้ของการประกอบอาชญากรรม ไม่ว่าจะมีความสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายหรือด้วยรู้เห็นเป็นใจว่าการโอนเงินได้ทำไปเพื่อ

1. ปกปิดเงินที่ได้มา (ปกปิดตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของเงินที่แท้จริง, การควบคุมการเงิน, ที่มาของเงิน ฯลฯ) หรือ

2. เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานเกี่ยวกับการโอนเงิน

วรรคสองของมาตรา 1956 ห้ามการเป็นเครื่องมือในการโอนเงินในทางการค้าต่างประเทศโดยเจตนาหรือเจตจำนงเช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบความผิดของมาตรานี้ แบ่งได้ 2 ส่วน คือ ส่วนรู้ (Knowledge) และส่วนของการกระทำ (Conduct) ซึ่งมาตรา 1956 มีกรอบที่

กว้างขวางครอบคลุมการกระทำในเชิงพาณิชย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายได้ของการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายโดยไม่จำกัดจำนวน

จากการศึกษาความผิดมูลฐานของกฎหมายฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีกฎหมายที่สำคัญในการกำหนดความผิดมูลฐาน 3 ฉบับ แต่ Federal Crimes and Criminal Procedure นั้น อาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะเป็นบทกำหนดโทษซึ่งไม่บ่งชี้ความผิดมูลฐานอย่างชัดเจน แต่สำหรับกฎหมาย Bank Secrecy Act 1970 (BSA) และกฎหมาย Money Laundering Control Act 1986 (MLCA) ทั้ง 2 ฉบับนี้ อาจกล่าวได้ว่าได้กำหนดความผิดมูลฐานไว้ โดยเฉพาะ BSA ได้ออกกฎหมายโดยรัฐได้มีเจตจำนง (Will) เพื่อพิสูจน์ทราบแหล่งที่มาของเงิน ปริมาณและความเคลื่อนไหวของกระแสการเงินที่นำเข้าหรือออกนอกประเทศ โดยความผิดมูลฐานของกฎหมายฉบับนี้ก็คือ กฎหมายเกี่ยวกับความลับของธนาคารโดยเฉพาะเจาะจง ส่วน MLCA รัฐ จะไม่ออกกฎหมายโดยเฉพาะเจาะจงเพื่อเน้นเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่จะกำหนดความผิดมูลฐานในลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมในเรื่องของการโอนเงินที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรม โดยผู้กระทำนั้นต้องมีเจตนาที่จะสนับสนุนการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย หรือรู้ว่าการโอนเงินได้กระทำโดยมีเจตนาที่จะปกปิดแหล่งที่มา หรือเจ้าของเงินหรือการควบคุมการเงิน หรือหลบเลี่ยงการรายงานการโอนเงินตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม MLCA ก็ได้มุ่งเน้นถึงเจตนาในใจของผู้กระทำความผิด และโดยเฉพาะตาม 1956 (a) (1) ต้องพิสูจน์ให้ได้มากกว่าเหตุอันควรสงสัย คือ

1. เจตนาที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของการประกอบอาชญากรรม
2. รู้ว่าการโอนเงินนั้นมีเจตจำนงที่ปกปิดทั้งหมดหรือบางส่วนของรายได้ ซึ่งมีที่มาเกี่ยวเนื่องกับการกระทำผิดกฎหมาย
3. รู้ว่าการโอนนั้นเจตนาจะปกปิดหรือหลีกเลี่ยงการรายงานการโอนเงินตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาหรือมลรัฐ

ตัวอย่างในคดี United States V. Premises Known as 2639 Meeting House ศาลพิพากษาว่าทรัพย์สินที่ซื้อมาด้วยสัดส่วนจากรายได้เกี่ยวกับการค้ายาเสพติด เป็นทรัพย์สินที่ต้องริบ เป็นการขยายบทบัญญัติให้ครอบคลุมถึงรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปของเงินที่มาจากยาเสพติด

อย่างไรก็ดีตาม MLCA เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องพิสูจน์ Mens Rea ดังกล่าว แต่ทั้งนี้ การกำหนดความผิดมูลฐานเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดความผิดมูลฐานที่มีพื้นฐานมาจากอาชญากรรมทางการเงินแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะกระบวนการในการสร้างรายได้จากอาชญากรรมที่สำคัญ คือ ยาเสพติด การหลอกลวง การก่อการร้าย รวมตลอดถึงการประกอบธุรกิจที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง การกระทำความผิดอาญาที่รัฐได้กำหนดไว้รวมตลอดถึงความผิดมูลฐานที่รัฐเห็นว่าเป็นภัยหรือคุกคามและเกี่ยวข้องทางการเงิน ซึ่งความผิดที่รัฐกำหนดนั้นจะเห็นได้ชัดเจนว่า ส่วนใหญ่จะทำในรูปของขบวนการขนาดใหญ่และมีลักษณะที่สลับซับซ้อนยากต่อการตรวจสอบ จึงได้ออกกฎหมายในลักษณะดังกล่าวนี้⁷

3.5.2 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีศูนย์กลางทางการเงินที่เจริญก้าวหน้า ประเทศหนึ่งของโลก โดยเฉพาะโครงสร้างขอบเขตทางการเงินและสภาพภูมิศาสตร์เอื้ออำนวยต่อกิจกรรมที่ผู้กระทำความผิดมักนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ไปใช้จ่าย หรือทำการเปลี่ยนสภาพเพื่อปกปิดการกระทำความผิด และเพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้รัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อใช้บังคับ รวมทั้งให้มีอำนาจในการปราบปรามการค้าเฮโรอีน การค้าของเถื่อน องค์การยาเสพติดซึ่งมาจากจีน เข้าสู่ออสเตรเลียและสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ได้มีการออกกฎหมาย Customs Act ขึ้นเป็นฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ. 1901 และประเทศออสเตรเลียยังได้พัฒนาให้เป็นประเทศผู้นำเป็นตัวอย่างในการที่จะควบคุมการแพร่หลายของการฟอกเงินไปยังประเทศต่าง ๆ โดยการออกกฎหมายผ่านทั้งกฎหมายภายในประเทศและผ่านทางรัฐบาลออสเตรเลีย ทั้งนี้ ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กร FATF และยังได้ให้สัตยาบันต่อการประชุมยาเสพติดขององค์กรสหประชาชาติ (UN Narcotics Convention) ในปี ค.ศ. 1992 รวมทั้งได้ร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ อีกหลายองค์กร ซึ่งในปี ค.ศ. 1987 ประเทศออสเตรเลียได้ผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

⁷ ชัยนันท์ แสงปุตตะ , กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะความผิดมูลฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541) , หน้า 31 - 41

การกระทำความผิด (The Proceeds of Crime Act) ซึ่งทำให้เป็นประเทศแรกในเอเชียที่มีกฎหมายยึดทรัพย์ประกาศใช้ และทำให้การกระทำความผิดฐานฟอกเงินเป็นความผิดอาญา โดยประเทศออสเตรเลียได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทุกรูปแบบอย่างครบวงจร และมีหน่วยงานกลางที่ปราบปรามการฟอกเงินที่เข้มแข็ง อันได้แก่ AUSTRAC ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ดังนี้

Customs Act 1901

กฎหมายฉบับนี้ออกมาเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้รัฐมีอำนาจในการยึดรายได้ที่มีที่มาจาก การซื้อขายยาเสพติด ไม่ว่าจะรายได้นั้นจะเป็นเงินสด เช็ค หรือทรัพย์สินอื่นใด รวมทั้งให้อำนาจศาลในการสั่งปรับได้สูงเท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับจากการซื้อขายยาเสพติด อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดไว้ชัดเจนถึงความผิดมูลฐานเกี่ยวกับยาเสพติดโดยตรง เพียงแต่กฎหมายนี้มีไว้เพื่อรับรองในการป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ในด้านการให้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยใช้มาตรการบังคับเอาทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำผิด

Proceeds of Crime Act 1987

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ คือ

- (1) ให้ศาลมีอำนาจในการสั่งยึดทรัพย์สินที่ใช้หรือเกี่ยวกับการกระทำผิด
- (2) ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจในการขออำนาจศาล สั่งให้สถาบันการเงินส่งข้อมูลของบุคคลใดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นเมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือเชื่อว่าข้อมูลซึ่งอยู่ที่สถาบันการเงินนั้นแสดงว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด หรือกำลังจะกระทำความผิด หรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดข้อหาที่รุนแรง (Serious Offense) อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การฉ้อโกงประชาชน (Organized Fraud) การหลอกลวงการเสียภาษี และการฟอกเงิน หรือแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับหรือกำลังจะได้รับผลประโยชน์ไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำความผิด
- (3) ให้สถาบันการเงินต้องทำการเก็บรักษาเอกสารหลักฐานในการทำธุรกรรมทางการเงิน (Financial Transaction Document) ไว้เป็นเวลา 7 ปี

(4) ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถขอหมายค้นจากศาลได้ หรือให้ขอหมายค้นจากศาลโดยทางโทรศัพท์ได้ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเชื่อว่าบุคคลใดมีทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด (Tainted Property) ไว้ในครอบครอง

(5) บทกำหนดโทษสำหรับผู้กระทำการฟอกเงิน ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลธรรมดา ให้ปรับไม่เกิน 200,000 เหรียญ หรือจำคุกไม่เกิน 20 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ให้ปรับไม่เกิน 600,000 เหรียญ

จะเห็นได้ว่า ตามกฎหมาย Proceeds of Crime Act มิได้มีการกำหนดเกี่ยวกับความผิดมูลฐานในการกำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้อย่างชัดเจน แต่ได้กำหนดถึงการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งได้แก่ ศาลยุติธรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมทั้งได้กำหนดบทลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล รวมทั้งกำหนดโทษแก่บุคคลที่พยายามช่วยเหลือ ยุยง จัดหา ยักย้ายถ่ายเททรัพย์สิน ช่วยผู้กระทำความผิดให้พ้นจากการถูกลงโทษด้วย

อย่างไรก็ดี กฎหมายฉบับนี้ก็ได้มีการยกตัวอย่างของการกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรง (Serious Offense) อันได้แก่ การค้ายาเสพติด การร่วมกันฉ้อโกง ซึ่งทำเป็นขบวนการการฟอกเงินและการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี จึงอ้างกล่าวได้ว่า ความผิดมูลฐานของการฟอกเงินตามกฎหมายฉบับนี้ คือ การกระทำความผิดข้อหาขั้นรุนแรงโดยเคลื่อนกลับไปกับมาตรการการให้อำนาจของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น

Telecommunication Act 1991

กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการขอหมายศาลเพื่อใช้มาตรการการดักฟังการกระทำความผิดทางโทรศัพท์ (Wiretapping) โดยเฉพาะในคดีสำคัญ ๆ เช่น การค้ายาเสพติด ฆาตกรรม การลักพาตัว การหลบเลี่ยงภาษี Serious Fraud หรือ Serious Revenue เป็นต้น และให้ใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดนี้กับความผิดฐานฟอกเงินด้วย กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายนำร่องในการนำมาตรการใหม่ ๆ ทางวิธีพิจารณาความอาญามาใช้ ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ตัดทอนสิทธิบางประการของประชาชน เพื่อในการปราบปรามอาชญากรรมตามนโยบาย Crime Control Model อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรการดักฟังการกระทำความผิดมีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการติดตามการกระทำความผิดฐานฟอกเงินและอาชญากรรมทางการเงินอื่น ๆ ในออสเตรเลีย เพราะสนับสนุนการปฏิบัติงาน

ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการตรวจสอบหาข้อมูล พร้อมกับรับทราบข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน

The Financial Transaction Report Act 1988 (FTR)

กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมทางการเงินของประเทศ ออสเตรเลีย มีบัญญัติไว้ใน The Financial Transaction Report Act 1988 (FTR) กฎหมายฉบับนี้มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการหลีกเลี่ยงภาษีสรรพากร และการปกปิดเงิน เพื่อการก่ออาชญากรรมอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับสถาบันการเงิน การค้ายาเสพติด การฟอกเงิน และองค์การอาชญากรรม กฎหมายนี้บังคับให้สถาบันการเงินทั้งหลาย ต้องทำการรายงานธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย (Suspected Transactions) แก่หน่วยงาน AUSTRAC (Australian Transaction Report and Analysis Centre)

ใน AUSTRAC Guideline No.1 ได้กำหนดเงื่อนไขของสถาบันการเงิน จะต้องรายงานธุรกรรมทางการเงินไว้ ดังนี้

- (1) เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า ธุรกรรมทางการเงินมีความเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีหรือความผิดอื่น ๆ ตามกฎหมายภาษีอากร
- (2) เป็นธุรกรรมทางการเงินที่การกระทำความผิดทางอาญาของกฎหมาย ในประเทศทั้งเครือจักรภพ
- (3) เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับความผิดภายใต้ Proceed of Crime Act 1987
- (4) เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับความผิดภายใต้ Corporation Act 1989

จากกฎเกณฑ์ดังกล่าว สถาบันการเงินจะต้องรายงานธุรกรรมทางการเงินที่น่าสงสัยก็ต่อเมื่อลูกค้าของสถาบันการเงินไม่แสดงข้อมูลส่วนตัวในระหว่างทำธุรกรรมทางการเงิน และเป็นหลักว่าสถาบันการเงินจะต้องแจ้งให้ลูกค้าทุกรายทราบถึงหน้าที่ในการทำธุรกรรมทางการเงิน เป้าหมายของมาตรการนี้จะนำไปใช้กับ Cash Dealer เป็นหลัก เพราะพบว่าเป็นสถาบันการเงินที่มีการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ดังกล่าวมากที่สุด

ธุรกรรมทางการเงินในความหมายของ AUSTRAC ได้แก่ ธุรกิจใด ๆ ที่กระทำระหว่างผู้ค้าเงินกับลูกค้าของผู้ค้าเงิน ทั้งที่เป็นธุรกรรมทางการเงินตามปกติหรือธุรกรรมทางการเงินแบบพิเศษที่ไม่มีกฎหมายใดกำหนดรูปแบบไว้ โดยผู้ค้าเงินมีหน้าที่จะต้องรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยโดยจะต้องรายงานรายการทำธุรกรรมกับลูกค้าทุกรายแก่รัฐ

ส่วนธุรกรรมที่น่าสงสัย ได้แก่ ธุรกรรมทางการเงินที่มีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าธุรกรรมตามปกติ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของผู้ทำธุรกรรม และความผิดปกติของขั้นตอนการทำธุรกรรม พิจารณารวมกับปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ อันได้แก่ ลักษณะธุรกิจของลูกค้าและความสัมพันธ์กับการประกอบอาชญากรรมอื่น ๆ

กฎหมาย Financial Transaction Report Act มิได้ใช้เฉพาะธุรกรรมที่เป็นเงินสดเท่านั้น แต่ยังใช้กับธุรกรรมทางการเงินที่กระทำในรูปแบบ การส่งทาง Telegraphic การซื้อเช็ค ดราฟ หรือเช็คเดินทาง ฯลฯ และกำหนดไว้ว่าเมื่อทำธุรกรรมทางการเงินที่มีมูลค่าตั้งแต่ 10,000 ดอลลาร์ขึ้นไป จะต้องทำรายงานธุรกรรมทางการเงินที่เรียกว่า SCT Report (Significant Cash Transaction Report) ให้แก่รัฐ โดยที่สถาบันการเงินในระบบได้มีการทำรายงาน SCT Report อย่างสม่ำเสมออยู่แล้ว แต่พบว่าที่ผ่านมา สถาบันการเงินมิได้รายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยลงไป ในรายงานธุรกรรมทางการเงิน SCT Report จึงต้องมีการกำหนดว่าสถาบันการเงินจะต้องบันทึกรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยประกอบมาในรายงาน SCT Report ด้วย

จากหลักการข้างต้น กฎหมาย Financial Transaction Report Act จึงกำหนดให้มีการบันทึกธุรกรรมที่น่าสงสัยเมื่อมีพฤติการณ์ดังต่อไปนี้

- (1) ใช้ชื่อในการเปิดบัญชีเป็นเท็จ
- (2) กระบวนการของธุรกรรมทางการเงินมีความเกี่ยวข้องกับการหลบเลี่ยงการรายงาน ธุรกรรมและการประกอบอาชญากรรมในรูปแบบอื่น ๆ
- (3) มีลักษณะเป็นการฟอกเงินข้ามประเทศและเป็นการหลบเลี่ยงภาษี
- (4) ในการทำธุรกรรมแต่ละครั้งใช้เงินจำนวนมากจนน่าสงสัย และไม่สามารถอธิบายที่มาที่ไปของเงินได้อย่างถูกต้อง
- (5) เป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฉ้อโกงประชาชน
- (6) เป็นการลักลอบนำเงินรายได้จากการประกอบธุรกิจออกนอกประเทศ

(7) เป็นธุรกรรมทางการเงินที่กระทบกระเทือนต่อระบบสถาบันการเงินในประเทศ

นอกจากนั้น AUSTRAC ยังกำหนดให้การเคลื่อนย้ายเงินไปยังประเทศต่อไปนี้ ต้องทำรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยด้วย ได้แก่

(1) ประเทศที่เป็นแหล่งค้ายาเสพติด หรือเป็นเส้นทางผ่านของยาเสพติด ซึ่งได้แก่ ประเทศในตะวันออกกลาง ประเทศในยุโรปตะวันออก เช่น เลบานอน ประเทศในอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ เช่น โคลอมเบีย เป็นต้น

(2) ประเทศที่เป็นแหล่งพอกเงินเพื่อองค์กรอาชญากรรมและการหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Haven) เช่น หมู่เกาะแคริบเบียน บางส่วนในยุโรป เช่น Isle of Man , Channel Island และ บางส่วนในแปซิฟิก เช่น Cook Island , Vanuatu

นอกจากนั้น ยังได้กำหนดสิ่งที่จะเป็นหลักในการวินิจฉัยว่าเป็นธุรกรรมการเงินที่ไม่ปกติ (Unusual Transaction) อันได้แก่

(1) การแลกเปลี่ยนธนบัตรมูลค่าน้อย แต่แลกเปลี่ยนจำนวนมาก
 (2) ธุรกรรมการเงินที่กระทำโดยผู้ไม่ปรากฏชื่อ
 (3) การเคลื่อนย้ายเงินจำนวนมากโดยไม่ปรากฏที่มาที่ถูกต้องตามกฎหมาย
 (4) การฝากเงินในบัญชีโดยใช้ตราสารเปลี่ยนมือต่าง ๆ อย่างบ่อยครั้ง เช่น ใช้เช็ค ธนาคาร ตั๋วแลกเงิน bearer bond โดยในแต่ละครั้งจะนำเงินฝากบัญชีน้อยกว่า อัตราที่กฎหมายกำหนด

(5) การใช้เช็คเดินทางที่มีมูลค่ามาก

(6) การเปิดบัญชีที่ผิดกฎหมาย เช่น การเปิดบัญชีจำนวนหลายบัญชี มากกว่าที่ควรจะมีในธุรกิจนั้น การเปิดบัญชีโดยใช้ชื่อเจ้าของบัญชีหลายชื่อและบางบัญชีไม่มีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง หรือการปิดบัญชีโดยคนหลายคนในหลายประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเคลื่อนย้ายเงิน

(7) การโอนเงินโดยผิดปกติ เช่น การโอนเงินโดยผ่าน Telegraphic จำนวนมากจนน่าสงสัย การโอนเงินไปยังบัญชีชั่วคราวที่ตั้งขึ้น การโอนเงินไปยังลูกค้าผู้ไม่ปรากฏชื่อที่อยู่ และลักษณะธุรกิจที่แน่นอน หรือการทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินเพื่อประโยชน์ในการโอนเงิน

(8) การฝากเงินในช่องฝากเงิน Deposit Box ในตอนกลางคืนเป็นจำนวนมาก

(9) การฟอกเงินที่ได้จากธุรกิจผิดกฎหมายโดยการฝากเข้าไปในบัญชีของธุรกิจอื่นที่ถูกกฎหมาย⁸

จากการศึกษากฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ของประเทศออสเตรเลียดังกล่าว จะเห็นได้ว่ากฎหมายของประเทศออสเตรเลียส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยการออกกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นส่วนใหญ่ มิได้มุ่งเน้นถึงการกำหนดลักษณะหรือความผิดของอาชญากรรม แต่ก็ยังมีข้อสังเกตว่ากฎหมายของประเทศออสเตรเลียได้กำหนดถึงการกระทำความผิดที่เป็นข้อหารุนแรง (serious offence) พร้อมกับมีการยกฐานความผิด คือ การค้ายาเสพติด การเลียงภาษี เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ความผิดมูลฐานของประเทศออสเตรเลีย จึงหมายถึง ความผิดที่เป็นลักษณะการกระทำความผิดข้อหาที่รุนแรง แต่ก็ได้กำหนดโดยเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดไว้ในลักษณะครอบคลุมกว้าง ๆ แต่ทั้งนี้ ก็ต้องดูความผิดในลักษณะที่เป็นข้อหารุนแรงตามที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้กำหนดไว้ด้วยเช่นกัน ซึ่งประเทศออสเตรเลียอาจถือได้ว่าได้ปฏิบัติตามแนวทางของการประชุมเวียนนา (Vienna Convention) นั้นเอง

3.5.3 ฮ็องกง

ตามประวัติศาสตร์ของประเทศจีน (China) แต่เดิมฮ็องกงเป็นส่วนหนึ่งของประเทศจีน ซึ่งมีการปกครองในระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มีพระมหากษัตริย์ คือ องค์จักรพรรดิเป็นประมุขสูงสุดในการปกครองประเทศ ต่อมาได้มีชนชาติต่าง ๆ ในประเทศยุโรปได้เดินทางมาติดต่อค้าขาย จนกระทั่งในปี ค.ศ.1842 (พ.ศ. 2385) ได้มีการสู้รบกันเกิดขึ้นระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศจีน ซึ่งเรียกว่า " สงครามฝิ่น " โดยการสู้รบครั้งนั้น ประเทศอังกฤษได้รับชัยชนะ จึงได้มีการทำสนธิสัญญาขึ้นเรียกว่า สนธิสัญญานานกิง โดยประเทศจีนต้องยอมยกเกาะ

⁸ วีระพงษ์ บุญโญภาส และคณะ , " การกำหนดความผิดมูลฐานฟอกเงินที่ผู้กระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมาตรการ รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามการฟอกเงินและมาตรการยึดอายัดและริบทรัพย์สิน , " โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ระยะที่ 2 , 2546 , หน้า 44 – 50

ฮ่องกงให้กับประเทศอังกฤษ และอีก 18 ปี ต่อมาราวปี ค.ศ.1860 (พ.ศ. 2403) ได้เกิดความขัดแย้งอีกระหว่างประเทศอังกฤษและประเทศจีนมีการนำไปสู่การลงนามในสนธิสัญญาปักกิ่ง โดยประเทศจีนต้องยกแหลมเกาลูนและเกาะข้างสลักหินให้แก่ประเทศอังกฤษอีก จนกระทั่งต่อมาได้มีอนุสัญญาปี ค.ศ.1898 (พ.ศ. 2441) ประเทศจีนได้ตกลงให้เช่าเกาะฮ่องกงดินแดนใหม่ให้แก่ประเทศอังกฤษเป็นระยะเวลา 99 ปี เริ่มตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1898 (พ.ศ. 2441) และประเทศอังกฤษได้ส่งขุนนางมาปกครองเกาะฮ่องกงตลอดมา

ภายหลังจากประเทศอังกฤษได้เกาะฮ่องกงเป็นอาณานิคมแล้ว ในช่วง ค.ศ. 1842 (พ.ศ. 2385) ประเทศอังกฤษก็นำระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ของประเทศอังกฤษเข้ามาใช้ในเกาะฮ่องกงตลอดมา จนกระทั่งเมื่อประเทศจีน ซึ่งปัจจุบันเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน (The people Republic of China) ได้รับอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะฮ่องกงโดยได้รับกลับคืนมา เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2540 ฮ่องกงจึงกลายเป็นพื้นที่การปกครองพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน (HK SAR) ตามมาตรา 31 แห่งรัฐธรรมนูญจีน จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในช่วงที่เกาะฮ่องกงยังคงเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษนั้น ได้มีความเจริญรุ่งเรืองในการเป็นผู้นำศูนย์กลางทางการเงินด้วยนโยบายของรัฐซึ่งได้เข้าแทรกแซงที่ละเล็กละน้อยเกี่ยวกับการติดต่อทางการเงินและธุรกิจ ซึ่งเกาะฮ่องกงนี้เป็นแหล่งการลงทุนทางธุรกิจและทำให้มีอาชญากรรมทางการเงินเกิดขึ้นมากมายในการดำเนินการนำเงินที่ผิดกฎหมาย (the amount of " black " or illegal money) ผ่านเกาะฮ่องกง โดยก่อนปี ค.ศ. 1989 ยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือต่อต้านการฟอกเงินออกมาแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1989 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้นมาฉบับแรก เรียกว่ากฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน) ค.ศ. 1989 (Drug Trafficking (Recovery of Proceeds) Ordinance 1989) ซึ่งวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ คือ เพื่อให้อำนาจรัฐในการติดตามและริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด และเพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน)

ซึ่งตามมาตรา 2 ของกฎหมายฉบับนี้ บัญญัติว่า (มาตรา 2)

1. การลักลอบค้ายาเสพติด หมายความว่า การกระทำหรือการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับหนึ่งอย่างใด อันเป็นความผิดตามบัญชี 1 ท้ายกฎหมายฉบับนี้ (ยกเว้นความผิดตามมาตรา 25 (1) ไม่ว่าจะกระทำในหรือนอกฮ่องกง

การลักลอบค้ายาเสพติดยังให้หมายรวมถึงการทำนิติกรรมหรือการมีส่วนเกี่ยวข้องกับดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการอำนวยความสะดวกในการปกปิดหรือคุ้มครองทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือนำทรัพย์สินดังกล่าวไปเป็นหลักประกันการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้อื่น หรือนำทรัพย์สินดังกล่าวไปลงทุนเพื่อแสวงหากำไรให้แก่ผู้อื่น

2. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด หมายความว่า

- (a) ความผิดใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ท้ายกฎหมายฉบับนี้
- (b) การสมคบกันกระทำความผิด
- (c) การใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- (d) การพยายามกระทำความผิด
- (e) การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในการกระทำ

ความผิด

ความผิดตามที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ท้ายกฎหมายฉบับนี้ ประกอบด้วยความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาอันตรายที่เกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด การผลิตยาเสพติด การจัดหายาเสพติด หรือการครอบครองเพื่อการลักลอบค้ายาเสพติด ฯลฯ และความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน) ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน)

จะเห็นได้ว่า ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฮ่องกง ซึ่งได้ปรากฏขึ้นเป็นกฎหมายฉบับแรกโดยไม่มีการบัญญัติความผิดอื่น ๆ ที่มีโทษทางอาญาแต่อย่างใด โดยกฎหมายฉบับนี้ได้เน้นในเรื่องของการปราบปรามการค้ายาเสพติด เท่านั้น ต่อมาเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1994 ฮ่องกงได้ออกกฎหมายเพิ่มความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน โดยรวมความผิดที่เกี่ยวกับการกระทำที่อาจถูกฟ้องร้องมาดำเนินคดีได้ (indictable) ซึ่งรวมไปถึงการกระทำความผิดอาชญากรรมเกือบทั้งหมด โดยต่อมาได้มีการออกกฎหมายซึ่งเรียกว่า กฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง ค.ศ. 1995 (Organized and Serious Crimes Ordinance 1995) และได้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2

กันยายน ค.ศ. 1994 เป็นต้นมา ตามกฎหมายฉบับนี้มีบางส่วนของบางมาตราอื่น ๆ ได้มีการใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1995 ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อเพิ่มอำนาจสืบสวนสอบสวนการกระทำอันเป็นองค์การอาชญากรรมและความผิดอื่นที่ร้ายแรง
2. เพื่อให้อำนาจริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา (Proceeds of crime)
3. เพื่อกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดบางประเภท และ
4. เพื่อกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำการช่วยเหลือผู้อื่นในการปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา (ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดอาญา)

ทั้งนี้ หากพิจารณาตามบทนิยามตามมาตรา 2 ที่บัญญัติว่า

1. การกระทำอันเป็นองค์การอาชญากรรม หมายความว่า การกระทำความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ซึ่ง

1.1 เป็นการกระทำของกลุ่มอั้งยี่โดยตรง หรือ

1.2 เกี่ยวข้องการกระทำร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างชัดเจน หรือ

1.3 เป็นการกระทำโดยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีการวางแผนและการจัดการอย่างชัดเจน และเกี่ยวข้องกับ

ก. การฆ่าบุคคลใด ๆ หรือพยายามกระทำการดังกล่าว

ข. การทำให้บุคคลใด ๆ ได้รับความอันตรายแก่กายหรือจิตใจอย่างสาหัส หรือพยายามกระทำการดังกล่าว หรือ

ค. การทำให้บุคคลใด ๆ สูญเสียอิสรภาพอย่างมาก

2. ความผิดที่ระบุ (ความผิดร้ายแรง) หมายความว่า ถึง

- 2.1 ความผิดใด ๆ ที่ระบุไว้ในบัญชี 1 และบัญชี 2
- 2.2 การสมคบกันกระทำความผิดดังกล่าว
- 2.3 การพยายามกระทำความผิดดังกล่าว และ
- 2.4 การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา หรือคำแนะนำ ในการกระทำความผิดดังกล่าว

3. ความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 (ความผิดอันเป็นองค์กรอาชญากรรมและอาชญากรรมร้ายแรง) หมายถึง ความผิดในกรณีดังต่อไปนี้

ความผิดตามกฎหมาย Common Law ได้แก่

- 3.1 การฆาตกรรม
- 3.2 การลักพาตัว
- 3.3 การหลบเลี่ยงโทษจำคุก
- 3.4 การสมคบกันใช้กระบวนการยุติธรรมในทางที่มีชอบ

ความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ ได้แก่

- 3.5 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการนำเข้าและส่งออก
- 3.6 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- 3.7 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาอันตราย (Dangerous Drugs Ordinance) ฐานกระทำลักลอบค้ายาเสพติด

3.8 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน

- 3.9 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสมาคม
- 3.10 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการให้กู้ยืมเงิน
- 3.11 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาชญากรรม
- 3.12 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักทรัพย์
- 3.13 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประทุษร้าย
- 3.14 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน
- 3.15 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการลักลอบค้ายาเสพติด (ริบทรัพย์สิน)

มาตรา 25 (1) และ

- 3.16 ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอาชญากรรมและ

อาชญากรรมร้ายแรง มาตรา 25 (1)

ความผิดที่ระบุไว้ในบัญชี 1 ยังขยายความรวมถึงความผิด ดังต่อไปนี้

- ก. การสมคบกันกระทำความผิด
- ข. การยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่นกระทำความผิด
- ค. การพยายามกระทำความผิด และ
- ง. การสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิด

4. ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด หมายความว่าถึง

4.1 เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ ที่ผู้นั้นได้รับจากการกระทำความผิด

4.2 ทรัพย์สินที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าว ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

มูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ได้แก่ มูลค่ารวมของเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว และทรัพย์สินอื่นที่เปลี่ยนแปลงสภาพ

5. ทรัพย์สินที่ได้มาจากความผิดอันเป็นองค์กรอาชญากรรม หมายความว่าถึง

5.1 เงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ ที่ผู้นั้นได้รับจากความผิดอันเป็นองค์กรอาชญากรรม ไม่ว่าจะครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และ

5.2 ทรัพย์สินอื่นที่ได้มาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพของเงิน หรือทรัพย์สิน หรือ

ประโยชน์ดังกล่าว ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

6. ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ผู้ที่ได้รับเงิน หรือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ จากการกระทำความผิดที่ระบุหรือจากการกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรม ถือว่าได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้น หรือจากการกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรม

7. กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับกับทรัพย์สินใด ๆ ทั้งที่ตั้งอยู่ในและนอกฮ่องกง

8. กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับย้อนหลังกับอาชญากรรมร้ายแรงและการกระทำอันเป็นองค์กรอาชญากรรม ที่ได้กระทำก่อนวันที่เริ่มใช้บังคับกฎหมาย ยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา 25 (ความผิดฐานฟอกเงิน) และมาตรา 25 A (ความผิดฐานไม่รายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย)

และพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 และความผิดเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 A ซึ่งบัญญัติว่า

ความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน

มาตรา 25 การกระทำการเกี่ยวข้อกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

(1) ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 25 A ผู้ที่กระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินโดยรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ผู้นั้นกระทำความผิดตามมาตรา

(2) ในการพิจารณาคดีความผิดตามมาตรา (1) ให้จำเลยมีหน้าที่พิสูจน์ว่า

(a) ตนตั้งใจที่จะเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัย หรือในเรื่องที่ระบุไว้ในมาตรา 25 A ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำที่ฝ่าฝืนตามอนุมาตรา (1) และ

(b) มีเหตุผลอันสมควรที่ไม่อาจเปิดเผยตามมาตรา 25 A (2)

(3) ผู้กระทำความผิดตามมาตรา (1) ต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คณะลูกขุนวินิจฉัย ปรับ 5,000,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 14 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณะลูกขุนวินิจฉัย ปรับ 500,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3 ปี

การกระทำที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หมายความว่าถึง

1. การรับหรือได้มาซึ่งทรัพย์สิน
2. การปกปิดหรืออำพรางทรัพย์สิน (ไม่ว่าโดยการซ่อนเร้นหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง แหล่งที่มา การจำหน่าย การยกย้าย หรือการได้ซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน)
3. การจำหน่ายหรือแปรสภาพทรัพย์สิน
4. การนำทรัพย์สินเข้าหรือออกนอกฮ่องกง หรือ
5. การใช้ทรัพย์สินค้ำประกันการกู้ยืมเงิน หรือใช้เป็นทรัพย์สินประกัน (ไม่ว่าโดยการจำนอง จำนำ หรือโดยทางอื่น)

การรายงานธุรกรรมที่ต้องสงสัย

มาตรา 25 A การเปิดเผยในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด

- (1) ในกรณีที่คุณได้รู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินรายใด
- (a) เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบค้ายาเสพติดทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือ
 - (b) ได้ใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด
 - (c) มีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติด ผู้นั้นจะต้องเปิดเผยแก่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในเรื่องที่คุณรู้หรือมีเหตุสงสัย พร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร
- (2) ผู้ที่ได้เปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากกระทำการใด ๆ อันฝ่าฝืนมาตรฐาน (ไม่ว่าก่อนหรือภายหลังการเปิดเผย) ผู้นั้นจะไม่มีผิดตามมาตรา 25 A หาก
- (a) การเปิดเผยได้กระทำก่อนหน้าที่ผู้นั้นจะกระทำการดังกล่าว โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจได้ให้ความยินยอมแล้ว หรือ
 - (b) การเปิดเผยได้กระทำ
 - (i) ภายหลังที่ผู้นั้นได้กระทำการดังกล่าว
 - (ii) โดยความประสงค์ของผู้นั้นเอง
 - (iii) ในทันทีที่ถึงเวลาอันสมควร
- (3) การเปิดเผยตามอนุมาตรา (1)
- (a) จะไม่ถือว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งกำหนดไว้ในสัญญา ข้อบังคับใด ๆ กฎวิชาชีพ หรือข้อบัญญัติอย่างอื่น
 - (b) จะไม่ทำให้ผู้เปิดเผยต้องรับผิดชอบในความเสียหายใด อันเกิดขึ้นจาก
 - (i) การเปิดเผย หรือ
 - (ii) การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน อันเป็นผลจากการแจ้งดังกล่าว
- (4) ฯลฯ
- (5) ผู้ที่รู้หรือมีเหตุสงสัยว่ามีการเปิดเผยตามอนุมาตรา (1) หากได้กระทำการเปิดเผยแก่บุคคลอื่นอันอาจกระทบต่อการสอบสวนในภายหลัง ผู้นั้นจะทำความผิดตามอนุมาตรานี้
- (6) ในการพิจารณาคดีความผิดตามอนุมาตรา (5) จำเลยมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่า
- (a) ตนไม่รู้หรือไม่มีเหตุสงสัยว่า การเปิดเผยดังกล่าวจะส่งผลกระทบตามอนุมาตรา (5) หรือ

(b) ตนมีอำนาจตามกฎหมายหรือมีเหตุผลอันสมควรในการเปิดเผยดังกล่าว

(7) ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา (1) จะต้องระวางโทษปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 5) และระวางโทษจำคุก 3 เดือน

(8) ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรา () จะต้องระวางโทษ

(a) ในคดีที่คณะลูกขุนได้วินิจฉัย ปรับจำนวน 500,000 ดอลลาร์ฮ่องกง และจำคุก 3 ปี

(b) ในคดีที่ไม่มีคณะลูกขุนวินิจฉัย ปรับจำนวนหนึ่ง (ในระดับ 6) และจำคุก 1 ปี

สามารถกล่าวได้ว่า บทนิยามตามมาตรา 2 นี้ เป็นลักษณะของการกระทำที่เป็นกลุ่มอั้งยี่หรือเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลที่ร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และได้กระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในบัญญัติ 1 และบัญญัติ 2 ซึ่งบัญญัติ 1 รวมถึงความผิดทางอาญาตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) และความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ ที่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดขึ้นโดยให้คำนิยามดังกล่าว ปัญหาว่าความผิดตามกฎหมายคอมมอนลอว์ เช่น ความผิดฐานฆาตกรรม การลักพาตัว การลักทรัพย์ หรือความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ เช่น ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน ถือได้ว่าเป็นความผิดมูลฐานตามแนวของกฎหมายฮ่องกงหรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่า ฐานความผิดที่มีโทษทางอาญาตามกฎหมายคอมมอนลอว์หรือฐานความผิดตามกฎหมายนิติบัญญัติ โดยสาระสำคัญแล้วเป็นเพียงองค์ประกอบส่วนหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้ เว้นแต่จะมีรูปแบบลักษณะของการกระทำที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมตามที่บทนิยามมาตรา 2 บัญญัติไว้

ส่วนตามมาตรา 25 ซึ่งเป็นการกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินซึ่งตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ตามบทนิยาม มาตรา 2 ข้อ 8 ได้ยกเว้นการกระทำความผิดตามมาตรา 25 ไว้ จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 25 เป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามของฮ่องกง ซึ่งฐานความผิดที่เป็นความผิดมูลฐานนี้ก็คือ การกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ตนรู้หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั่นเอง

ส่วนมาตรา 25 A ตามกฎหมายฉบับนี้ก็เช่นกัน จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติบทนิยามตามมาตรา 2 เป็นข้อยกเว้นไว้ ซึ่งมาตรา 25 A อาจกล่าวได้ว่า เป็น

ความผิดมูลฐานความผิดหนึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่ง
ฐานความผิดที่เป็นความผิดมูลฐานตามมาตรา 25 A นี้ก็คือ การรายงานเกี่ยวกับธุรกรรมที่ต้อง
สงสัย แต่จะเห็นได้ว่า ตามมาตรานี้ต้องเป็นการรายงานธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มา
จากการลักลอบค้ายาเสพติด หรือได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการลักลอบค้ายาเสพติดเท่านั้น
ทั้งนี้ ตามมาตรานี้มิได้กำหนดถึงการเปิดเผยในเรื่องที่ตนรู้หรือมีเหตุสงสัยว่าทรัพย์สินนั้น เป็น
ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมาย คอมมอนลอว์ หรือความผิด
ตามกฎหมายนิติบัญญัติแต่อย่างใด⁹

⁹ ชัยนันท์ แสงปุตตะ , กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษา
เฉพาะความผิดมูลฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541) , หน้า 45 – 53